EFTERSKÖRD.

ÄLDRE OCH NYARE DIKTER

AF

FRANS HEDBERG.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1898.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken, som tillhör Harvard University Library, har hämtats från Google Books. Den anpassades för Projekt Runeberg i mars 2013 av Bert H.

FÖRORD.

H* och gammalt om hvartannat här jag gått att leta fram ur de gömmor dår det stannat — kanske ej så fritt från damm.

Skälet vill jag säga eder, det får gälla hvad det kan: när till flyttning man sig reder, skåp och lådor tömmer man.Mycket af det gömda, gamla, som af något kändt bär spår,

/;/// man gärna kring sig samla — mycket också slopas får.

Helst vill man dock själf få sålla det som gömts från flyktad tid, för att endast det behålla som ett minne fäst sig vid.

Lik en genklang emot hällen, från den flydda dagen förd, när det lider emot kvällen, verka vill min efterskörd.

35 UR LIFVET OCH NATUREN.Glitter

*

Från barndomens dagar jag tycker om glitter hvar än jag det finner, i djup och på höjd; trots alla bekymmer dock orubbadt sitter det kvar i mitt sinne och skapar min fröjd.

Jag tycker om glitter af solljus på vågen när sakta hon plaskar mot grönskande strand, och vindarna fläkta allt missmod ur hågen och sommarfröjd jublar hos ringaste grand.Jag tycker om glitter af stjärnor i kvällen när solen gått ner ibland skyar af guld, och natten står blyg som en brud under pällen och vinkar till hvila, lycksalig och huld.

Jag tycker om glitter af månljus på fjärden när sakta i båten jag vaggar mig hän, och glömmer att flera det finnes i världen än jag och min älskade, fager och vän.

Jag tycker om glitter af dagg uppå bladen i rodnande morgon, när fåglarna slå, och ut jag får fly från den bullrande staden, se fälten de gröna, se himlen den blå.

Jag tycker om glitter af rimfrost på furen när vintern är kommen med täckande snö; jag tycker om glitter af smattrande skuren, när odlarens hopp står till groende frö.Jag tycker om glitter af blickar, som stråla hos leende tärnor i ungdomens vår, när vaknande aningar kinderna måla, och knoppen i blomma snart utvecklad står.

Jag tycker om glitter af vin i pokalen, när skämtet tar ordet vid vänskapens fest, när sångerna ljuda harmoniskt i salen och hälsa med jubel hvar kommande gäst.

Jag tycker om glitter af ömsinta tårar i oskuldens öga, när nöden är frälst, ty blommor de vattna för eviga vårar och blekna ej bort för hvad smycke som helst.

Jag tycker om glitter af julljus på borden när barnen i väntan på skatterna stå med kinder som purprats af vintern i norden, och strålande lifslust i ögonen blå.

Så är jag som barnen: jag tycker om glitter, och glitter jag finner hvart ögat än ser, så länge i hjärtat än kärleken sitter och visar mot höjden och längtar och ler!

1876.

*

Poesins vandring.

*

Hon var ett barn utaf den glada tiden då ljus och hopp såg ned ur morgonskyn, då mänskans uppsyn än ej var förvriden af stirrandet på spöklik framtidssyn.

Och högtuppskörtad svängde hon i dansen vid källans rand där diktens ådra rann, af helig yra fattad, vred hon kransen kring pannan, under hvilken ögat brann.Hon var ej pessimist i dessa stunder och sjöng ej heller psalmer; — hennes sång var fågelns jubel lik i gröna lunder när våren nalkas efter vinterns tvång!

Hon sjöng om kärleken, om drufvans safter, om lifvets glädje, glömmande dess kval, och sången stärkte lifvets sjunkna krafter i nödens koja, som i praktens sal.

Hon sjöng om fosterlandet och dess minnen: med »Frithiof» in i hvarje hem hon steg, — med »Svea» manade hon dufna sinnen att smida svärd till plog för egen teg.

Med »Vikingen» hon tände mod i barmen uppå en ungdom, som var frisk ännu, och sjöd ibland den öfver, skaldeharmen, den straffade af idel kärlek ju! —Nu irrar hon, en biltog mö, kring nejder, där vinst är lösen, egen nytta lag, där vilda utopier väcka fejder och galna hugskott skjuta upp hvar dag.

Nu skall hon diskutera dagens frågor och läka samfundsandan, som är sjuk; — hon svärmar icke mer bland sol och vågor, men målar lumpor nu — och pappersbruk. —

Finns det då ingen skald, som vill förbarma sig öfver mön, den stackars poesin, och som kan låta än en gång den arma få rusa sig af sångens gudavin?

Att det finns sorg i världen, finns elände, hvem vet det bättre än den gudamö, som sångens längtan i vårt hjärta tände, för att vårt hopp ej skulle bladen strö?Så låten henne vandra kring på jorden, med toner, bådande en bättre värld, och kan hon än ej sjunga bröd på borden, hon sjunger glädje — är den intet värd?

Emellan alla dessa som förneka, och dem som himla sig, stå djupa led! Låt då den gudasända sjunga, leka, och låt oss, arma mänskor, leka med!

1884. *

Dagsländan.

*

Skåda dagen i arla morgonsken när liten fågel vaknar på gren, och säfven hviskar vid insjöns strand i morgonsolens brand. Sväfva hit, sväfva dit uti skimrande dräkt så lätt som en fläkt, utan oro och split — se, så föddes, så föddes jag hit!

Känna kärlekens glöd en sommardag med hjärtat lätt som vingarnas slag.

Och fästa lekfullt en vingad brud i gyllne pärleskrud. Brinna varmt, svärma ömt uti jublande fröjd på middagens höjd, innan saknad man drömt — se, den fröjden, den fröjden jag tömt!

Och när rodnande kvällen nalkas sval, få somna utan smärta och kval, en död bland skimmer och rosendoft, en graf i daggstänkt stoft! Domna bort, slumra in under vindarnas vyss, vid barmen, där nyss man njöt sällheten sin — se, den döden, den döden är min!

*

Aterseende.

*

Han kom från skolan med sin bok och rocken på sin arm, hans blick var öppen, fri och klok, han var så glad, så varm.

På torget rasade en lek just när han gick förbi, man sprang och skrattade och skrek, och han tog del däri.

Hans ögon lyste utaf fröjd och stämman hurtigt klang — men midt i lekens högsta fröjd, en hund mot honom sprang.

Det var en stor, en raggig en, som fram bland träden sköt, och ställde sig på tvenne ben, och skällde högt och tjöt.

»Se, Björn!» —skrek gossen, — »är du här? Du känner mig igen, fast du ej längre hos oss är, du kära, trogna vän!»

Och armen kring hans hals han slog och smekte honom ömt, och båda två, det syntes nog, hvarandra icke glömt.Då ljöd en hvissling, skarp och hög ifrån en herres mund, och hunden bort sig skamsen smög från gossens smek på stund.

»Han var det,» — sade gossen då, — »som kom när pappa dog och skrämde stackars mamma så, och Björn ifrån oss tog.

Men vänta du, min stackars Björn, det kommer nog den stund då jag blir stor, och den munsjörn far ge igen vår hund!» —

Och hemåt med sin bok han gick och rocken på sin arm; det låg en framtid i hans blick, som sken så glad och varm.

*

Det rika landet.

*

Son utaf ett fattigt land tänker jag med sorg ibland på de rika land i världen, och min själ vill pröfva färden i den tysta nattens stund ut kring jordens vida rund.

Ser jag då ett mäktigt land tärdt af inre oros brand ser revolverns spända hane,

dolken höjd till stormäns bane, mordet, lik en facklas brand skälfvande i ungmöns hand;

ser hur hoppfull ynglings vår vissnar i förvisnings spår, ser förtrampad nutidssådden, sköflad, uppbränd, framtidsbrodden, medan det förflutnas skörd sköflas, af förmultning rörd;

ser hur lagen maktlös är, våldförd af en nattlig här, som i mörkret domar skrifver, och som till förtviflan drifver bonden, som med tårars flod ger sin skatt af svett och blod.

Hvad det landet dock är rikt — — tänker jag — som offrar slikt!Som har råd att låta alla dessa framtidslöften falla vissnade i stoftet ner, där de aldrig knoppas mer!

Finns i söder eller nord något land så rikt på jord? Väpnadt för att andra frälsa, blindt för egen frid och hälsa, tändande hos andra hopp, stympande sin egen kropp?

Gud bevare dig för slikt, du mitt land, som ej är rikt! Må ditt blod för bättre sparas, dina söners vår bevaras för en framtid, ljus och klar, du, som inga skatter har!

1881.

Friskt mod.

*

Den lille stod nere i dalen såg uppåt mot höjden blå; »Ja, kan jag dit upp blott komma, så, sen skall det nog gå!»

Och svettig och röd om kinden stod snart han på höjdens topp; men se, framför honom trotsigt ett berg sig reste opp.Först blef han en smula häpen, men sade till sluts ändå: »Ja, kommer jag bara dit upp väl, så, sen skall det nog gå!»

Och trött, med flämtande lungor mot kvällen han berget hann, men då inför sina blickar ett hvittoppigt fjäll han fann.

Först kände han lust att gråta men sväljde sin tår ändå: »Om bara dit upp jag hinner, så, sen skall det nog gå!»

Och modigt gick han, den lille, fast foten blödde och sved, och fastän i månget bråddjup han nära halkat ned.Och mellan berget och fjället låg älfven, skummig och blå: »Om den blott jag kommer öfver, så, sen skall det nog gå!»

Och öfver kom han och uppåt mot snöiga fjällets rand, och flämtande stod han på toppen i morgonsolens brand.

Då såg han med flammande öga ett land så strålande skönt, som låg där, af solen badadt, i guld och sommargrönt.

Och borta var all hans trötthet, förgäten all möda då, och glad och tacksam han sade: »Jag visste, det skulle gå!» —Om tusen hinder er möta så följen er längtan ändå, blott modigt framåt och uppåt — det skall och det måste gå!

*

Såningsmannen.

*

Strö ut ditt korn du såningsman uti den plöjda fåra, din gömda skörd nog vattnar han hvars fadersblick i mullen kan den gömda grodden spåra!

Strö ut ditt korn du såningsman på tankens åker vida;det växer under vinterns bann, och sommarns minsta vindpust kan dess frö kring fälten sprida.

Strö ut ditt korn du såningsman, på konstens åkerrenar; ej utan spår det där försvann; hur sparsam mylla än det fann, det gror bland grus och stenar.

Strö ut ditt korn du såningsman på mödans magra gärde; väl sant: en frostnatt komma kan och gripa girigt kornet an — men halmen ock har värde.

Strö ut ditt korn, du såningsman på alla fält i världen,

ty ingen ljunghed än du hann, där himlen frukt ej fostra kan — ja, själfva klippan bär den!

Om ock ditt korn, du säningsman på hälleberget stannat, sörj ej därför: det lindra kan, en fågels hunger, som det fann, om det ej blir till annat!

*

En julsång.

*

Från skilda läger går allt löst till striden och friska hugg vi taga och vi ge, och dristigt sonen af den nya tiden emot den gamlas ställer sin idé. Den gamle åter full af ömkan skådar det kaos som den nya tiden bådar, och finner allting sämre än det var när han drog svärd i sina unga dar.

»Då lydde statssystemen andra lagar, då plöjde dikten andra banors rymd;Då fördes lugnt den pensel, som nu jagar på duken fram en sol, af intet skymd. Då var det sans uti de ungas gille, hvar galning pockade ej då på snille; då fanns det vördnad, fanns auktoritet, och lifvets fest var lika glad för det!»

Så klagar åldringen; den unge skrattar, och båda se med ömkan på hvarann; men midt i stridens hetta ingen fattar att annan tid behöfver annan man. — Då höras fjärran toner, underbara, den mörka rymden fylls af stjärnor klara och fromma klockor ringa helg omkring den snöbetäckta jordens vida ring.

Och se, en genius från skyn sig svingar på ljusa skyar, fridfull, lyckosam; det är ett hvitklädt barn på lätta vingar och striden slocknar, där han sväfvar fram.Hvar vredgad kämpe håller slaget inne, i jättens bröst det växer barnasinne, och ung och gammal sträcka vänlig hand åt sändebudet ifrån ljusets land.

Och julens ängel heter han, den lille, som trollar åter fram den brutna frid, som gör af kämparna ett brödragille, och binder samman ny och gammal tid. Ja, julens ängel heter himlagästen, och vi bli åter barn vid barnafesten. Hur stora och hur stolta än vi stått, och mätt vårt dvärgkrig nyss med jättemått!

¥

flödande sol i västervågor himmel och jord och haf i lågor, båda storm för kommande dag, — men nu i kvällen skogen och hällen slumra stilla i ljuft behag.

Trasten slår muntert i granens topp.

Månen går blodröd och stor öfver viken opp. —Sakta, sakta träden susa, dagens sista böljor brusa långt därute på djupblå fjärd; stjärnorna börja sin tysta färd.

Aftonfrid breder sin vinge tyst och blid öfver den trötta naturen, söfver all oro, allt larm, all strid! Ja, på månens strålar buren sänker sig stilla aftonfrid.

£^LFVALEK.

¥

m>fver klara, skimrande vatten

sommarnatten

breder sin slöja —

Månen syns höja sin gyllene rund, sprider vaggande glitter kring vik och sund.

Allt är så tyst och stilla, lärkan lilla somnat i bo;:talltrasten allena kvittrar i natten sena, och morkullans knark öfver skog och mark, är det enda som stör naturens ro.

Lätt då stiger en dimma mot morgontimma, upp ur den lugna viken, lägger sig tyst öfver blomster riken, dem solen kysst med glödande hopp i dagen opp, sveper sin slöja kring kullens topp.

Nattvindens vingar sakta sätta den skära, lätta dimman i fart; än hon sig sänker, än hon sig höjer,än undan böjer; månstrålen blänker i hennes vingar, silfverne skyar hon liknar snart.

Och allt som natten skrider framåt på sin tysta stråt, kring land och vatten hon sveper sitt glesa tyll som en sky; — än tycks hon fly, än som ett haf badar hon skogens fot, som skymmes däraf, medan topparna resa sig ofvan dess slöja himmelen mot.

Och i hennes ringar sväfva då

på mjällhvita vingar älfvor små.På sin harpas strängar drottningen slår, medan dansen går öfver fält och ängar!

En ring sig höjer mot himlen då, en annan sig böjer att kyssa få den månlysta strand, där näckrosor stå.

De tissla, de hviska i natten friska; de rasa, de skratta, och fatta

hvarandras händer; de svinga lätt som snöflingor, tätt, kring vikar och lunder, fält och stränder.

Det klingar musik så fulltonigt rik;det knäpper och susar, och brummar och brusar, i buskar och snår; och midt genom dansen som ystert går i måneglansen, man hör naturens hjärta som slår!

Och en och en vakna fåglar på gren, det hörs ett pip, ett kvittrande »kip» i natten sen, och spindeln som ser ifrån nätet ner han skyndar sig undan på långa ben.

Hästen, som drar det tunga lasset med bondefar fram genom passet,han spetsar sitt öra och frustar gladt; han kan nog höra de muntra skratt, de tusen spratt som älfvorna spela i sommarnatt. —

Men morgonen nalkas och leken flyr, ej skaran mer skalkas lätt och yr. —

Det var blott en dimma i nattlig timma, så säger man: små blommorna veta dock mer minsann.

Från nattliga dansen en pärla klar, i morgonglansen hvar blomma har i kalken kvar.Och sakta de hviska

par om par,

med läppar friska:

»Det var ingen dimma, det älflek vari»^ÖRBUDET.

¥

^ch nu är skruden i ordning och du är till färden klädd, fastän du ligger så stilla uppå din hvita bädd.

Tag med dig din faders suckar, din sörjande moders tår, och skynda dit upp, du späda, där solen ned ej går.

— 38 —Vi sända dig dit som förbud: beställ oss båda ett rum; där kan du nog tala för oss, fast här din läpp är stum.

Se endast uppå Gud fader med undrande ögon blå, så som på oss du blickat, och han skall dig förstå.

Räck honom din mun att kyssa, som oss du den räckte här, och kärlekens far skall fatta hur högt du var oss kärl

Vi sända till himlens gårdar det bästa oss jorden gaf: du ljufva förbud! Beställ oss vid din, en stilla graf!| §ÅNGEN.

¥

*f^å Sönderborgs slott sitter i bojor,

Kristian den omilde, gammal vorden.

År hafva gått sedan den grymme, härsklyste konungen styrde norden.

Nu har han till borg fängelsehålan,kronan från hufvudet fallit neder.

Ånger och sorg plåga hans sinne, sjukdom och lefnadsår böjt hans leder.

Är detta den man som kom tre rikens mäktiga herrar, att hufvut tappa?

Är det väl han, som kom af kärlek Dyvekes hjärta varmt att klappa?

Ja, fangen det är, afsatte kungen, Kristian den omilde, Gammal, dyster.Bojor han bär, han som höll bröllop i strålande prakt, med kejsarens syster.

För ofärd och död, hastig och våldsam, som i sin makts dagar kring han strödde. Plikta i nöd han fått med lifvet — vida mer osäll, än de som blödde.

Ett lif uti band och köld och mörker, lif utan hopp om en frälsningstimma.

Midt i sitt land en fallen konung, utan en ljusglimt af hoppets strimma!Och likväl så bar den grymme mannen en framtidstanke i hårda sinnet.

Härlig och klar, strålar den ännu in genom fängelsets mur för minnet.

De ringares väl var denna tanke, buren i djupet af kungens hjärta.

Men ännu som träl drog bonden plogen — det var för fangen, hans bittraste smärta.¥

^et är Romas stolta tider, gamle imperatorn skrider stafstödd till arenan hän, sjunker ned på purpursydda dynor, utaf pärlor prydda, och en halfklädd grekisk tärna hvilar oblygt på hans knän.

Folket väntar sedan länge lystet, girigt på den stränge härskarn, jublar honom mot.Ädlingar till cirkus hasta, kristna slafvar skall man kasta lefvande för vilddjurshopen, rytande vid tronens fot.

»Bröd och nöjen», pöbeln tjuter, imperatorn ögat sluter, trött af all sin njutnings höjd; först när slafvarna i banden föras hoptals fram på sanden, öppnar han dem sömnigt åter väckt af pöbelns vilda fröjd.

Redan mäta djuren sprången rytande, från mörka gången, där de stängts i järnklädd bur, lofva blodig lek för nötta, slappa sinnen och för trötta nerver retning — imperatorn liknar själf ett mättadt djur.Men hvad nu? Se hur han stirrar! Hvilken ovan syn förvirrar lefnadströtte härskarn så?

Se, han stöter bort hetären, lutar sig mot barrieren, och hans röda ögon fästas på en grupp af slafvar två.

Mer och mer hans ögon brinna, då han ser en knäböjd kvinna, härlig, skön, i ålderns vår; då han ser en man på sanden som mot himlen höjer handen, medan kärleksfullt den andra armen han kring henne slår.

Det är centurionens dotter hon som valde dödens lotter framför kejsarns öppna famn, det är gallierfursten, slafvensom i bojor öfver hafven förts, att hånas vid triumfen som skall kröna Caesars namn. —

Burar öppnas, verop ljuda, gräsligheter öfverbjuda snart hvarann på blodig sand; men de två martyrer unga sina segersånger sjunga, och igenom dödens fasor gå till himlen hand i hand.

Slut är skådespelet grymma, kvällen börjar redan skymma, Csesar till palatset går.

När vid bordet, tyngdt af rätter, han sig slö och dåsig sätter, ser han gruppen på arenan, som i eld för minnet står. ¥

ifjus brann uppå mitt arbetsbord i höstens sena kväll, och regnet slog med blåst från nord emot mitt lugna tjäll.

Då hördes sakta: tappi tapp! tapp!

på fönsterrutan min, ett underligt, ett spöklikt klapp — hvem är det som vill in?

— 48 —Hvem slår så ängsligt, tag på tag? — En fjäril ju det är, och bullret var hans vinges slag mot våta rutan där.

Jag honom ser vid ljusets sken hur upp och ned han far, en liten grå och frusen en,

som skydd och tak ej har. —

Allt mera våldsamt stormen hven, och allt mer snabbt han flög, och handen närmade jag ren till haken, fuktigt trög..

Då kom en mygga, förr ej sedd, # och flög mot ljuset opp.

Och i ett nu var vingen svedd, och stympad hennes kropp.Jäg drog min hånd från haken bort — nej, lilla fjäril, nej!

Ditt lif är allt för skönt och kort, jag öppnar fönstret ej.

Ty förr än att uti mitt ljus du faller ner och dör, förr må du trotsa stormens brus och frysa utanför!

Och om än natten syns dig lång, och storm och skur dig slå, det blir väl morgon än en gång, med sol och himmel blå! —

Så släckte sakta jag mitt ljus och gick från fönstret hän; men hörde under stormens brus hans snabba vingslag än.Det var som om han ville sagt: »Du hårda mänska, hör: långt hellre dö för ljusets makt, än frysa utanför!»

£^IKINGASÅNG.

*

Ji)tyra vi söder till Eyrasund, fagert är landet med leende kust; drufvan där glöder i lummig lund, älskog lockar med lekande tust!

Roddarebänken med slappad håg, lämna vi glada vid hviskande vind;saltbittra stänken från stormtyngd våg, kysser tärnan från panna och kind!

Ljummar oss jorden till slut för varm, hissa vi slumrande segel på mast; åter till norden, till bragders larm, drager draken med jublande last!

¥||jn munter skara från skolans tvång till hemmet går genom parken, sju raska pojkar, — och på en gång de stanna på halffrusna marken.

Där slagits ned några pålar i rad, att gräsmattan skydda de skulle, då kälkarna snart skulle ila åstad från banan på Floras kulle.

— 54 —Men föret dröjde, och kälken ännu fick sofva i lugn på vinden; — då ropar hastigt en af de sju med friska rosor på kinden:

»Nej ser ni, pojkar! De pålarna där dem hoppa vi öfver — hvad sa' ni ?» —

»Men böckerna då?» — »Dem lägga vi här!» »Men byxorna?» — »Det går nog bra, ni!» —

Och så bär det af: En munter rad af raska, spänstiga kroppar!

En står, en faller — men lika glad man skriker, skrattar och hoppar.

Jag står där tung och i skägget grå och ser på den muntra flocken;

t

vid minnet af att jag var ung också, klappar hjärtat varmt under rocken.

— W —Du raska skara, tag hurtigt språng, ännu får leken ej stoppa f —

Där möta nog värre hinder en gång, och då — då gäller det hoppa!iONDENS SOMMARVISA.

*

•St" axas hvetet, nu blommar rågen, jag går och tittar, så glad i hågen på nya gärdet med täta grödan, och om jag skördväder bara får, det tyr till skatten och tyr till födan och blir smått öfver till nästa år!

Och nu kan Lotta få göra allvar med lägga på både lamm och kalfvar,

- 57 -och gräset frodas så tätt vid knuten af solsken kokadt och vätt af skurn, så nu kan rakt åf den bruna stuten få lefva tills han blir stora tjur’n!

Ja, nu är tider att vara glada, för full blir loge och bod och lada, och blir den sen bara pris till hösten på råg och hafre och ägg och smör, se då kan jordbrukarn ha den trösten att orka lefva till dess han dör!

En bondes fröjd är en jord med must i, men allting hänger dock på augusti I — Då kommer rötmån med skurar värre, då får en sucka: hå hå, ja jai —

Se, att bero så utaf vår Herre, det är för bond’ inte just så bra INej, om en bara, så långt en orka’, fick sörja själf för båd’ regn och torka, och ha kommando på väderleken, då kunde årsväxten stå sig bra, och några långlån på »hyppeteken» behöfde jordbrukarn aldrig tal

Fick sen man duktiga spannmålstullar, då skulle ni se på andra bullar!

Då gick det för sig att vara bonde och gå och släpa med harf och plog; men annars vånde jag att den onde bå’ kroneskatter och prästbol tog! —

Men ax har hvetet och blom har rågen, och därför tittar jag glad i hågen på nya gärdet med täta grödan, och om jag skörd väder bara får, det tyr till skatten och tyr till födan — och kan bli bättre till nästa år!

— 59 —ÖRBYLEKEN.

¥

^å Mörby gård går dansen glad och juleljusen glimma; herr Gabriel för den långa rad i lek, där alla stimma.

Där dansa barn och barnbarn kring, ett femtiotal i munter ring — det är ett skratt, ett stoj, ett spring, i fröjdfull juletimma.

Beata Trolle, husets fru, för an de stolta mågar;med grånadt hår, men rask ännu hon fram i dansen tågar.

Herr Gabriel raskt om lifvet tar sonhustrur fagra, par om par, och svänger kring med en och hvar, och vidt sig ringen bågar.

Och alla barnbarn följa med som knopparna i kransen, ty så är Mörbylekens sed, så ledd, från gammalt fanns den. Där trippa fötter, ystra, små, där lysa klara ögon blå, och de som än ej kunna gå, de bäras med i dansen.

Bland dessa små man ser en pilt med lockar, nordiskt gula; hans blåa ögon le så mildt, fast han är blyg en smula.Förvånad ser han farfars språng, ser farmors sirligt raka gång och <Jansens rad så vid och lång — han är ej van att jula.

Den yngsta han i släkten är, ocH ställes midt i ringen med tärnan som den lille bär och alla dansa kring* en.

Och farfar nickar, farmor ler, hans moder ömt på gossen ser, en klapp på kinden fadern ger, så rar är ändå ingen] —

Men gossén växte och blef stor, han blef en man, den iille!

Han hedrade sin far och mor, med hjärta och med snille.Snaft stod han i en annan lek bland larm och buller, stoj och svek; men aldrig från sin plats han vek, hur än man hota ville.

Han blef sin konungs vän och stöd i stormigt bistra tider; han pröfvade båd’ sorg och nöd, bekymmer, kval och strider.

Från gamla Mörby gick han ut att gifva lifvet sin tribut;

Europa blef hans hem till slut och glans kring oss han sprider.

Ty gossen med de ögon blå som, buren af sin tärna, såg Mörbyleken lustigt gå, och mindes den så gärna,

— G3 —han blef vår ära, blef vårt hopp, när landets storhetsdag rann opp, han sträckte vidt sitt segerlopp, som Axel Oxenstjerna.*

Ifborparstugans trogna granne, gamla rönn, hos dig vi stanne under sommarvindens smek: sällan slottets park du pryder, för den rike du betyder ringa, emot alm och ek.

Men, af herrgårdsfolk föraktad, är du som en vän betraktadutaf torparstugans släkt; upp till dig man gladt sig sällar där du står om vårens kvällar i din hvita blomsterdräkt.

Och när sommarn är förfluten och den hviner hårdt kring knuten, höstens våta, kalla vind, då med bittra frukten mogen lyser du mot mörka skogen mera grann än ek och lind.

Och då samlas barnahären för att af de röda bären binda ked till hals och arm; själfva gamla mormor minnes hur med dem hon, lätt till sinnes smyckade sin unga barm.

— gg —Och när bister snöstorm rasar locka dina sura klasar trast, domherre, sidensvans, och det är vid frostens glitter på hvar gren ett muntert kvitter, som om vinterköld ej fanns.

Alla skogens fjäderprydda skaror söka torparns hydda, där du står som visthusbod; och vid första vårtödroppen bygger staren bo i toppen, väntar sol med lustigt mod.

Och då sväller unga safven under barken, prydd af lafven med sin lätta färg af rost, och när nattens köld ger vika

— C7 —står du där med löften rika om en ymnig vinterkost. —

Torparstugans trogna granne, gamla rönn, hos dig vi stanne under sommarvindens smek, ty fast ingen park du pryder, för de ringa du betyder mer än lind och alm och ek.IIvÄRGTALLEN.

*

*É|land ljung och starr på bergets krön högt öfver ängen, skogen, sjön, en vresig dvärgtall tvinar; med knotig gren, förvriden stam han blickar ur sin remna fram, där stormen honom pinar.

Likt ett förvuxet barn han är, som tungt en jättes hufvud bärpd skuldror allt för veka; men envist spänner han sin rot kring stenarna och spjärnar mot, när plats de honom neka.

Han klamrar om dem som med klor, och från sin klyfta, där han bor af kråkbärsris omgifven, han skådar vidt kring rymden all, som vore han en jättetall, mer hög än andra blifven.

Han blickar stolt i dalen ner där han de nära fränder ser, som stolta mastträd höjas utur en mark af näring full, vidt skild ifrån den magra mull med hvilken han får nöjas.Men när de stå i mörker ren, bär han ännu ett gyllne sken af kvällsol kring sin hjässa; och när de stå i kvalmig ro, då äflas stormen kring hans bo att sina pilar hvässa.

När sedan den har rasat slut står han orubbad som förut, fast mången jätte fälldes, då ifrån bergets kala topp orkanens vilda segerlopp mot rika dalen ställdes.

Och i den fagra morgonstund när väckt ur hvilans korta blund af trast och gök han blifver, hans krona färgas purpurrödaf morgonsolens första glöd, fast skugga dem omgifver.

Och med en trotsig blick dit ned han tyckes säga: »Ej till ved jag fälles i min klyfta, och ingen af er är så fri, så stark som jag, hur högt än ni må edra kronor lyfta!»¥

^bland alla länder uppå jorden

hållen kärast edra faders bygd,

där sin kust den sträcker högt mot norden,

blid och fager uti fjällens skygd.

Kall och arm den är mot söderns länder, inga lagrar växa på dess stränder, möda kräfver den af idog hand, — men just därför älsken högt ert land.

Sommarsol som ler kring gröna slätter, älf som brusar fram med stolta fall,norrskensflammors prakt i vinterns nätter, skogens orgelton och hafvets svall; detta allt vår karga jord er skänker, ej er kraft i veklig ro den sänker, glödgad af en tropisk sol i brand, — därför, därför älsken högt ert land.

Rika skatter utaf stora minnen häfden gömmer från de flydda dar; låt dem elda edra unga sinnen, fast vår hjältetid förbleknat har.

Plog och spade smiddes utaf svärden, och ej mer med ofrid omkring världen förs vår flagga ifrån strand till strand

— men just därför älsken högt ert land.

Och fast annan tid lärt andra seder, och fast styrkan bröts, du unga släkt, låt ej fädrens mandom, tro och heder läggas af med deras krigardräkt!

- 74 -Viljans stål i ädelt varma sinnen låt det härdas af de stolta minnen så att det ej tärs af tidens tand, — och just därför, älsken varmt ert land.

Hvar I föddens än, i slott, i koja, växen till dess skydd mot ödets slag, om förtrycket smida vill sin boja och det hotas utaf våld en dag.

Växen manligt under hägn af friden upp till kraft i mödan, mod i striden, oförsagda än vid grafvens rand i er varma kärlek för ert land.

Då dess skördar skola rika gunga, sen de slumrat under köld och snö, skogens sångarskaror skola sjunga hoppets vårhymn öfver land och sjö. —Fädrens smycken voro sång och saga, dem I skolen med på färden taga genom lifvet, ty som guld i sand göms i sången kärlek för ert landl)JÖMANSVISA.

¥

^ch jäntan hon var så himlade grann som solsken på gröna vågen, och ute på sjön, när landet försvann, hon stod mig så klart för hågen I

Hon hade ett hår så beckande svart som åskmoln utöfver vågen, och såg hon på mig, nog visste jag hvart jag önskade* mig i hågen!Och munnen den log så rosende röd som kvällsol på lugna vågen — men nog ville den väl ändå ha’ bröd, och hvar skulle jag ta' rågen?

Så spottade jag i näfvarna — hej!

och sen högg jag fatt i tågen, och farsgubben stod och vojade sej, — där lura han sej på mågen! —

Nu seglar jag fri som himmelens sky utöfver den gröna vågen, och flickor finns fler — men icke förty, ibland är jag tung i hågen!

Men blåser då opp en sjungande storm, som gnisslar och gnyr i tågen, jag tänker på kif och trätor och gorm — och då blir jag lätt i hågen!

— 78 —^ESSIMISTEN.

¥

gitter dryck i fyllda skålar bjuder lifvet en och hvar, hur ett svekfullt hopp än målar lifvets himmel ren och klar. Bitterhet är bottensatsen uti hvarje fröjdpokal, töms han än i praktpalatsen under skämt och sång och tal.

Bitterhet ger ungdomsfröjden, när dess lusteld falnat ner;bitterhet ger mannahöjden, när man ej kan uppnå mer! Bitterhet är ålderslönen efter ett uttröttadt lif, där man samlat tunga rönen utaf otack, split och kif.

Bitterhet ger självfva grafven, när man nalkas till dess rand och dock ej vill släppa stafven ur en redan domnad hand. Bittrast utaf allt på jorden är att tvingas ned i den, och att stoftets lott är vorden att bli stoft på nytt igeni —

Kommen därför, ljusa tankar om ett lif i solig glans, hjälpen mig att kasta ankar vid en strand där kval ej fanns!Kommen, mina vakna drömmar om en värld af skönhet full, där en flod af glädje strömmar öfver varma hjärtans gull!

Skiften, såsom bubblan skiftar för ett barn i jollrets år; viften doft, som blomman viftar i en fläktomsusad vår i Sköna himlasyner trollen fram för själen — fast jag vet att de löften ej I hållen, som bevinga mina fjät!

Men hvad gör det om I ljugen paradisets vår för mig, om till stöd I icke dugen på min vackeltunga stig? — Hellre än att vaken tömma lifvets bittra kalk på nytt,gycklen, tankar! Låt mig drömma tills den sista tanken flytt.

Kanske skall jag då där nere slumra trygg, som aldrig här, väntande kamrater flere från ett gäckadt lifs besvär. Kanske skall i intets töcken stoftet där få lösas opp, och fa spridas i en öken utan ljus och utan hopp. —

Men, om varelsens atomer ej ens där få njuta ro, om de störas af fantomer som i jordens sköte bo — om de nya kretslopp börja i en rymd förutan gräns? — Bittert, bittert vill jag sörja jordens lott, och himmelens!VÄRLDENS GÅNG.

l||ur skilda falla icke ödets lotter, hur rik är slumpen ej på ironi: den ene glöms, trots all sin poesi, den andre blir odödlig på kom potter.

En önskar sig en son och får en dotter, tre gånger gift blir en, som vill gå fri; en dör af svält på uselt gnideri, en annan lefver lustigt på förskotter,En borde vara bonde och blir kung, en annan kör med kungligt sinne plogen, och mången kruka dör som general.

Och mången som, då ännu han var ung skreks ut som ultraröd, dör makten trogen, och tillber kräftan som sitt ideal.

¥

GAMMAL VÄNSKAP.

^ag hade, också jag, en vän i viken, jämnårig med mig själf; — med barnslig håg så glada spelte vi vårt lifs prolog, och tänkte mycket litet på publiken.

Så växte vi; jag drogs till diktens riken och guld och grönan skog i drömmen såg; han lyftes högre utaf ödets våg, och blef en bjässe inom dagskritiken.Hvar gång jag sedan fatt i smakens namn en snärt som sårade och sved i skinnet, och omildt ryckte mig ur drömmens famn,

så har jag tänkt: det är min barndomsvän, han har ännu vår gamla lek i minnet, ty, gammal vänskap rostar icke, den!

¥

KRÅKTING.

|||ör hvilket kraxande i trädens toppar på udden där! Från alla håll man ser, hur traktens kråkor flyga tungt dit ner och sänka klumpigt sina gråa kroppar.

Där bugar en sig, strax en annan hoppar på samma kvist och hals då skaran ger:

Krak, krak och krak! Hvad är det väl som sker? Ack jo, en tärna där sin vinge doppar!Som blixten skär hon luften — hur hon svi sig upp och ned, och med fördubbladt skrik kråkskaran lyfter och slår ner på nytt!

Ett slag ännu och så har tärnan flytt mot hafvet ut på sina snabba vingar, — där skrattar hon åt kråkornas kritik!

*

STORMBY. .

||!tt åskmoln ligger blygrått öfver fjärden, hvitskummiga stå djupets böljor opp, då med sin flagga högt på mastens topp en ångare mot hafvet styrer färden.

Men synranden i väster, solklar är den, och småmoln stiga där, en ullig tropp, nyfiket fram, som för att hviska hopp och mod åt den som sträfvar ut mot världen.Nu bryter stormen lös, och blixtar fräsa, ett störtregn höljer allt i mantel grå, men ut mot dunklet styr han djärft ändå.

Och solen kastar här från västerns bryn en regnbågsstrimma på den mörka skyn — han ser den ej, men hopp i den vi läsa!

¥

SOLNEDGÅNG.

||5tt ymnigt regn har fallit hela dagen och himlen varit blygrå som af damm, men nu mot kvällen bryter solen fram ur dimmorna, som dolde anletsdragen.

En bro af guld och purpur synes slagen från jord till himmel; böljan som ett lamm sig lägger invid stranden; sakta glam aflöser nu de djupa andetagen.Från bergets sida rinner regnet ner liksom af gyllne malm en mäktig åder; på hvarje blad man diamanter ser.

Och intet larm den djupa tystnad stör, som nu i stilla aftonstunden råder — blott då och då en fjärran trast man hör.

4

NORDAN.

*^å himmelen står solen som en skifva af glödande, metall, tyst vinden är och hvarje stråle som en eldpil skär i huden in, och inga fläktar lifva.

Blank ligger fjärden som en vinterdrifva, och slappa segel lysa här och där; den gula etern ingen fågel bär, och trädens skuggor ingen svalka gifva.Då höres ifrån norr ett sakta sus,

ett segel späns, en krusning syns; — nu svingar

en mås ur vattnet upp på spända vingar.

Och suset stiger, växer ut till brus! Välkommen, nordan, frälsare från kvafvet, med friska bud från fjällarna och hafvet!ALBORGS MÄSS AFTON.

(sång i sällskapet idun 1878.)

¥

~l|)et knoppas på träden och marken blir grön, och sippan står blåögd i skogen, och bofinkens strof klingar kraftig och skön vid nästet, hos makan så trogen.

Hvart grand i naturen uppvaknar på nytt, sen vintern med drifvor i lockarna flytt, — och väldiga fåror skär plogen I

Nu är ju den nordiska Valbomässkväll då eldar på höjderna brinna,

da ungdomen skyndar från torftiga tjäll att glädje från mödorna finna.

Det är ju den gamla, den lifvande fest då hoppet slår knoppar och glädjen är gäst, och vinterbekymren försvinna.

Så låtom oss äfven, vi stadslifvets barn på landtlifvets ståndpunkt oss ställa, och göra oss fria ur fängslande garn, och drömma oss rika och sälla!

Ja, låtom oss tömma en jublande skål och tända i hjärtat ett Valbomässbål, där »ella står klar uppå hälla»!

Den skålen skall gälla den vaknande vår som lockat oss bort utur buren, men icke den vår blott, hvars lofsång nu går vidt öfver den lösta naturen!

Nej, varen i hjärta och tanke och id och våren i handling och våren i strid,

0111 också den vattnas af skuren.Ty himmelens regn, om ock häftigt det slår, det väcker dock lif uti gruset, och sinnet som slumrat i trötthetens spår, det vaknar på nytt utaf bruset.

Och hvad blef af jordens nyvaknade hopp om regnskuren ej löste drifvorna opp, och siade värmen och ljuset?

I bottnen för våren då tömmom pokaln

och tändom den sprakande flamman, så att den må lysa och värma i saln, oss alla till glädje och gamman!

Och bränsle till bålet det skaffe en hvar, som allvar och skämt uppå läpparna har, och trifves med vännerna samman!

Vi äro ju alla idéernas folk,

fast olika vapen vi bära, en hvar utaf oss i sin mån är ju tolk af skönhetens eviga lära.

Och fastän vi brottas i anletes svettmed dem som sin dyrkan materien gett, så vilja vi missmod ej nära!

Det stundar väl också för konsten en vår, och äro vi lärkor, som båda den härliga dag då i blomning hon står, så fritt må bekymmerna råda!

En skål för den väna — hon kommer en gång med blommor och blad, och med glädje och sång, — om ock vi ej få henne skåda!

¥ TILLFÄLLIGHETSDIKTER.LONUNG APARET.

HÄLSNING DEN 20IE MAJ 1873, FRÅN GUSTAF DEN TREDJES SKÅDEPLATS.

fjjrån svenska sångmörs tempelsal må ljuda i dag en hälsning, vördnadsfull och varm, då dikt och toner sitt välkommen bjuda åt kungaparet, fördt från festers larm.

Här firas ock en fest i kvällens timma, en trogen kärleks glada segerfest, och älfvor dansa lätt i månens strimma när Huon snart hos Oberon är gäst,Välkommen, konung! till den festens under. Jag vet du älskar dem från ungdomsår; du dvaldes gärna förr i diktens lunder och sångens kransar bundits om ditt hår.

Nu bär du Sveriges gamla kungakrona med stora minnens rika pärlor i; låt dikten dig med hennes tyngd försona och hvila njut vid sångens harmoni.

Välkommen, drottning! till de tempelsalar, där Weber hälsar från din barndomsbygd, där Schiller svärmar, och där Goethe talar om tro och kärlek, ära, plikt och dygd.

För konsten varmt och öppet är ditt sinne, fast lifvets allvar på dess botten bor, — men heligt allvar tronar ock här inne, och scenens spegel är som världen stor!

I edert hägn, I konungsliga makar, sig Gustafs skapelse så hoppfullt ger, och sångmön gläds åt, att från tronen vakar en blick, som vänligt hennes sträfvan ser.När kung och folk i endräkt henne gästa att sång och saga ge sin bifallsgärd, då har hon nått det högsta och det bästa, då hoppas hon sin uppgift blifva värd.

Välkomna därför hennes fest att fira när tunga värf sitt moln på sinnet lagt, och låten diktens barn en blomma vira kring smyckena i kungakronans prakt.

Ja, gifven sångmön minnen fler att gömma ibland de många som från förr hon har, att framtids släkten må sig gärna drömma tillbaks till Oskars och Sophias dar!^DOLF ^RIK ^ORDENSKIÖLD

VID ÅTERKOMSTEN FRÅN VEGAFÄRDEN l88o. (I Svenska Segelsällskapets namn.)

festligt lag vi samlats kring dig alla för att dig hälsa i vårt sällskaps namn, du som har låtit svenska namnet skalla af jubel hälsadt ifrån hamn till hamn.

Du som har skrifvit in på Asiens panna den djärfva Vegafärdens storbedrift; du som haft mod att där bland isar stanna en kämpe för det stora och det sanna, en vetenskapens präst vid nordens frusna grift.Vi hälsa dig välkommen hit tillbaka från tusenmila färd på stormigt haf, till fosterland och hem och barn och maka, till allt hvad dyrt åt mannen himlen gaf.

Vi hälsa dig. välkommen till den heder som för did bragd med rätt du skördat har ifrån din konung, dina landsmäns leder, och till den fest som tacksamheten reder åt den som ärofullt vårt sällskaps tecken bar.

Det finns ej inom våra landamären ett namn mer kändt än ditt i denna stund; i skog och dal, i kojorna bland skären, på land, i stad, är det i allas mund.

Hvad vi just nu behöfde, du oss skänkte, midt i de tvister som ej tystnat än: en seger, icke bland de blodbestänkte, en bragd, om hvilken alla lika tänkte, och som i jublets stund gjort oss till ett igen!

Se där betydelsen för fosterjorden utaf den segerfärd som du fört an,och som på nytt fäst världens blick vid norden, och närmat folkens hjärtan till hvararin. — Hvad för den mindre kretsen den betyder, den krets som här i dag du samlad ser, hvars fest du hedrar och hvars börd du pryder, — en enkel hjärtats maning blött jag lyder, när

i vårt sällskaps namn jag det tillkänna ger.

Betydelsen för oss är, att du adlat den glada sporten till ett mannavärf, och visat att den lek som mången tadlat gör armen kraftig och gör hugen djärf..

Ty högt vi ställa dig som forskarsnille, som vetenskapens man med rika rön; men ej misstycker du, om vid vårt gille vi lika högt i dag dig ställa ville som gammal skärgårdsbo, kär i och van vid sjön.

Och vidt du henne fört, vår vackra flagga, med sina trenne S., sitt gyllne O.

Hon som förut mest varit van att vaggamed smäckra kuttrar från Kastellets bro. Hon som förut mest hissades på färden till Vaxholm, Dalarö och Furusund, till täflingsstriderna på Kanholmsfjärden, nu är hon känd af hela gamla världen, som under Vegas gaffel stolt hon svajat rund.

Tretungad är hon, men en enda tunga har hon som vi, för att lofprisa dig, när friska brisar omkring henne sjunga på djupblå fjärdars solbeglänsta stig.

Och svajar hon ännu en gång kring jorden med dig till nya segrar, när det bär ånyo uppåt mot den kalla norden, där polen ännu icke nådd är vorden, men gömmer uti is sin eviga myster —

Då skall hon dig ett vänligt tecken vara, som nyss hon var, att uti storm och natt, i medgångs glädje, som i motgångs fara, vi ägna dig vårt hjärtas bästa skatt;en skatt af tacksamhet och känslor rika, som aldrig stelna, trots vår vinters köld; en gärd af aktning och af tro tillika åt den som aldrig lärt för hinder vika, ät Vegafärdens själ, den djärfve Nordenskiöld!

£^ruarna Nordenskiöld och

^ALANDER.

(I Svenska Segelsällskapets namn.)

¥

|j|i firat nu med tal och sång de raska männens vikingsfärd; så vändom tanken nu en gång till deras hem och härd.

Där trogen kärlek vårdat har i saknadens och orons dar, hvad dyrt de djärfve lämnat kvar.

Att mannens mod är kvinnan kärt, den sanningen ju gammal är, af Frithiofs skald vi ren den lärt och den besannas här.

Och hvem har ej i lifvet sport att mannen då först storverk gjort när kvinnan mäktat tänka stort?

Det kunde dessa kvinnor två, som bära våra hjältars namn, och som nu åter sluta få dem ömt uti sin famn.

Och denna deras tysta strid i pröfningens och väntans tid, är nu förbytt i fröjd och frid.

Men hvem kan skildra deras kval när vinter blef och bud ej kom?

De aningsfulla dagars tal, och tankens rädda: »Om!» —

Den långa vinternatten sen,

vid barnens bädd, när stormen hven

och yrsnön täckte stock och sten?Det var ej gladt att sitta då

allenä i sitt tysta hem,

och tänka: hvart skall sucken gå,

för att nå fram till demi

Hur skall den flyga, för att den

skall kunna nå mitt hjärtas vän

och komma hit med svar igen ? —

Den lotten kräfde hjältemod, ett sådant hjältemod, som blott en älskande, en varm och god och modig kvinna fått.

Ty ingen man på jordens rund bär ens uti sin bästa stund en större kraft i hjärtats grund.

Men när han kämpar, full af hopp att samla ära åt sitt namn, då fostrar hon en framtid opp i hemmets lugna hamn.

Och genom hennes stilla bragd —

— halft full af mod och halft försagd — hans byggnads bästa grund blir lagd.Ett hell för denna tysta kraft som himlen lagt i kvinnans själ, och som i alla tider haft till mål vår tröst, vårt väl!

Ett hell för dem, de ädla två, som nu ej längre sorgsna stå — må alla kvinnor tänka så!

KTill

|§ARTNERSÄLLSKAPET PÅ TJUGUFEMTE ÅRSHÖGTIDSDAGEN, DEN 2 FEBRUARI 1873.

¥

^är finns ett folk i alla land, ett fagert folk, ett stilla, som aldrig tänds af upprorsbrand, ej rörs af svek och villa.

Det har ej konstlade behof, med litet det sig nöjer, och blir det också glömskans rof, det tyst sitt hufvud böjer.

— iöö —När sommarsol på himlen blå gör dag af nattens stunder, hur fröjdas ej det folket då på fält, i skog och lunder? Hur bär det ej sin bästa dräkt med tusen färger rika, och bugar sig för vindens fläkt och doftar skönt tillika?

När vintern nalkas med sin snö och sina vindar kalla, hur vet ej detta folk att dö långt bättre än vi alla?

Ty ödmjukt väntar det till slut förgängelsen, som bördar sin rätt till allt och sprider ut sitt frö till nya skördar.

Och detta folk är blomstrens släkt, Guds älsklingsbarn på jorden, som smyckar södern med sin dräkt och pryder karga norden.Det enda folk som vara kan mot alla mänskor lika, med doft och färg för fattig man så god, som för den rika.

Och detta släkte vården I som hjärtevarma vänner; för blommornas demokrati I ären ordningsmännerl I sköten deras hälsovård och skydden deras rötter, så att de stå i rosengård på egna, säkra fötter!

Välsignelse åt eder id och åt er sträfvan lycka.

I som sån frid i världens strid och jorden blomstersmycka!

Ty ur hvart blad som spirar opp, ur hvarje knopp som spricker, vårt hjärta dricker lifvets hopp, vår själ förädling dricker!'ffflLS fflLHELM ^LMLÖF,

DEN 2 november 1868, femtioårsdagen af hans

INTRÄDE VID KUNGL. TEATERN.

¥

|§ör femtio år sen togs det första steget på scenens tiljor af den veteran som häfdat väl dess värde och sitt eget uppå en svårbeträdd och slipprig ban.

Ty en och hvar som pröfvat har den färden emellan konstens bränningar och skär, vet mer än väl hur farlig stigen är på »bräderna, som föreställa världen*.Det finns bland skådespelare så mången som, vid att skapa af och ur sig själf, har tappat bort sitt eget jag vid gången på konstens hängbro öfver lifvets älf.

Och mången annan har, i stum förgudning af detta egna »jag», glömt bort all sans, glömt bort att då först vinnes segerns krans, när självkärlek får nej uppå sin bjudning.

Men han hvars guldbröllop i afton firas med sångens mör, vår ädle hedersgäst, omkring hvars hjässa nu en lager viras bland moget eklöf vid vår enkla fest, han har förstått att bästa stödjepelarn för lifvets bragd är viljans

energi, och därför nu i honom hälsa vi medborgaren, ej ensamt skådespelarn.

Han »har förstått att göra front i striden mot gammal vana, slentrian, manér; han har förstått att följa rätt med tiden, och därför bär han ej dess märken mer.Från Mahomet, Alceste, i ungdomsåren, till Caesar, Cinna, på koturnens höjd, hvad böjlighet blef ej hos honom röjd vid skapelserna i de sena åren?

Hans ungdoms lära gick på andra toner, och när han kom till lifvets middagsbrant, han måste glömma stora traditioner och taga an en sed, förr obekant.

Han måste stiga ned ifrån den kära,

den klassiska, den stolta piedestal,

och att det steget icke blef ett fall,

men blef ett steg framåt — se där hans ära! —

De hafva tystnat, stridens många läten, nu står i frid den unge gamle kvar, fast ungdomsbragden än ej är förgäten för segrarna ifrån hans mandomsdar.

Nej, båda sprida solsken kring hans* panna och båda hägra i hans blickar än, och säga till oss: se, så åldras den, som lefvat för det sköna, för det sanna! —Ej någon afskedsfest är hyllningsgärden, du scenens nestor, på din hedersdag, de tiljor, dem du hedrat uppå farden, du lämnar ej på länge, hoppas jag.

Än glädjas lifligt alla konstens vänner åt att dig skåda — kvällen är ju lång, och fast det lider mot dess solnedgång, ännu den gamle ingen trötthet känner.

Än skall för oss du diktens gåtor lösa, och ställa mången bild i sanning fram; än skall du ur ditt rika hjärta ösa glad på en gång, och mild och allvarsam. Än skall du stå som maning för de ungas, som uppfylldt löfte för de gamlas håg, och länge dröje förr'n din lefnads våg till ro af fridens milda änglar gungas.

Och ett är visst, att när vår tid skall dömas, sen den försvunnit i det doldas famn, ett af de namn som icke kunna glömmas det är ditt ärade och stolta namn.Det vuxit fast vid hvad vi ädlast njutit af diktens verk på skådeplatsens grund, och konstens vänner tolka denna stund sitt tack för fem decennier som förflutit!i§ULIUS ^UNTHER,

DEN 9 NOVEMBER 1878.

¥

fyrtio år tillbaks i tiden låt oss tänka oss i kväll, nu när du från oron, striden, står så lugn och segersäll. Annat var det nog den dagen då, af rampskräck du betagen, uppå scenens tilja stod, och du vann din första lager med »Dorina, ung och fager» och ditt käcka ungdomsmod.Hvad du lofvade att blifva denna kväll, det höll du snart, som don Juan, Almaviva tog du din publik med fart. Som Robert, som Nemorino, Edgar, Raoul och Elvino var du länge scenens stöd, och kritiken hade rätt i att med Giinther, Lind, Belletti, hade operan öfverflöd.

När du sédah, nödd af tiden, lärarkallet öfvertog, sände du alltjämt i striden unga, käcka trupper nog.

Hvem kan räkna upp dem alla, som sin mästare dig kalla, som du sångens skalor lärt?

Visst är att de gjort dig ära, att de blifvit oss så kära, som ditt eget namn är kärt.Härligt, skönt det måste vara, att när själf man sjungit slut, sända så en sångarskara frisk och varm i världen ut.

Att i dessa orons tider

full af split och larm och strider,

nya läror, gammalt tvång,

kunna leda unga sinnen

hän till flydda dagars minnen

vid harmonisk, klangfull sång.

Härligt att i klara toner tala släktets modersmål, midt i dånet af kanoner, slamret utaf järn och stål. Medan folk hvarandra slakta, skönhetstemplets portar vakta, tända på dess altarhärd denna eld, som värmer stilla, tämjer tvist och skingrar villa, och ger ljus åt stoftets värld.Detta är din uppgift, var det segerrikt sen många år, och bredvid det gamla gardet, gladt hos dig det nya står.

Alla vilja de dig fira, tacksamhetens kransar vira i den lager som du bär; därför har den vidgats, ringen, därför finns i laget ingen, som ej är din gäldenär! —

Har du då på lifvets bana aldrig något motstånd rönt? Bars hon alltid högt, din fana, alltid utaf seger krönt? — Bättre karl än så du varit och nog har du ock erfarit att ej medvind blåser jämt, att ej alla tänka lika, och att kråkor pläga skrika, fastän trasten flöjten stämt.Men hvad gör det? Striden klarar mången sak som dunkel var, och när den ej längre varar, står som byte sanning kvar!

Våra vänner i all ära,

men af dem vi mindre lära,

än af klandrarna ändå,

och om storm ej stundom rådde,

själfva solen ej förmådde

hålla himlen klar och blå.

Dissonanser, när de lösas, komma harmoni åstad; konstnärn måste vattenösas i kritikens kalla bad. —

Men, som alltid i naturen, så i lifvet: efter skuren kommer sol i kvällens stund, Och då dofta blomsterkalkar, himlen ler och vinden svalkar, fåglar slå i skog och lund!fj?LNUT ^LMLÖF,

DEN 9 FEBRUARI 1879.

¥

^inns du ännu den glada tid, då sommarvinden lekte blid kring Wildners gamla Djurgårdslada? Minns du för tjugufem år sen, när gubben »Pierre» var munter än, och du den gladaste bland glada?

Hvem af oss tänkte då väl på att hjässan kunde blifva grå,och pulsen sluta galoppera? Hvem drömde om i lifvets vår att efter fyllda femtio år man skulle kunna lefva mera?

Då syntes tio solhvarfs lif som ett oändligt perspektiv, hvars horisont i dimmor gömdes, och ögonblicket var den värld dit tanken gick på upptäcktsfärd, när sången klang och bägarn tömdes!

Men visarn skred på taflans rund, och så kom eftertankens stund, och högre mål för tanken reddes, den ystra glädjen flydde bort och till en fröjd af bättre sort din häg af vigda händer leddes.

Det stora konstnärsnamn du bar, som arf utaf en frejdad far,väl sant, det gaf dig rättigheter; men djupt du kände nog ändå att plikter det dig gaf också — »nöblesse oblige» — så lagen heter.

Och se, den lustige farsör,

hvars lof man hörde nyss i kör

basunas ut af juvenaler,

hans ungdomslekar taga slut,

han växer snart till konstnär ut,

och det blef »dollar» af en »daler». —

Hvem har uti vårt land ej sport om alla gubbar som du gjort och som man jublat åt på scenen? Ifrån Gaspard till Harpagon, från Poirier till Benoiton, från Knifving till Fregattkaptenen?

Det är ett bildergalleri af mästerverk i ironi,i komisk kraft, konstnärlig måtta; och hvad som mera är ändå: din humor kastar solsken på de brister dem du går att blotta.

Och det är så den gisslas skall, den mänsklighet, som bragts på fall, från idealen, från det sanna!

Så känna vi oss bäst igen, och så är skådespelaren en målare, hvars bilder stanna!

Må så ännu i många år du verka få, ty ännu står du fast på* femtioåra benen. Och vi ha icke råd, min vän, att sakna dig på nytt igen uppå den fosterländska scenen!

TT^DOLF ®REDRIK §CHWARTZ, DEN 4 JUNI 1878.

^å vi ej mera se uti orkestern Din hvita hjässa höjas öfver stoln?

Är nu den inne, ålderdomssemestern från gasen, värmen, taktpinn, altvioln?

Kan du väl öfverge den kära platsen för sextiotvå års mödor och besvär — skall genom dig den sannas ock, den satsen, att allting sviker uppå jorden här?Visst är det sant att du har varit trogen som ingen annan i vår tempelgård, men icke är du än för hvilan mogen, din blick är liflig, armens muskel hård.

En annan skulle pusta utan måtta af trötthet från en sådan arbetsdag, men du, du har ju nyss fyllt sjuttioåtta — hvad är väl det för ålder, frågar jag?

Din ungdom föH i seklets morgonstunder omstråladt än af Gustafs poesi; du minns när templet skalf på sina grunder vid hotet att det skulle sjukhus bli. —

Det hotet var ett varsel, därfrån stamma de blåa lappar som vi sett i bruk, när sångarne sig visat inställsamma — men aldrig nånsin har du varit sjuk!

På sexti år som sedan dess förflutit hvad har du, trogne veteran, ej sett?

Hur mången skämtets pil har du ej skjutit, åt huru mycken dårskap icke lett?Hur många opror har du ej fått spela från Stenborgs dagar och till Arnoldsons? Det vore intressant, det kan ej fela, att få en dag ditt minnes skatt till låns.

Du tjänat under fjorton direktörer från Löwenhjelm och till vår hofmarskalk; den femte dirigenten taktpinn förer i vårt kapell sen du var ung och skalk! Man påstår att du har den förste härmat, som än anförde, än don Juan var; och är det så, har du ej ensam svärmat för Du Puy — det hände litet hvar.

Dock ej blott Erato du gaf din hyllning, du var god vän ock med Polymnia*, och mången gång i poesins förgyllning du spelte hjälte där och spelte bra. —

Ja, till och med på tredje Gustafs bräder det lefver godt i mannaminne än,

* Ett sällskap från 1830-talet, inom hvilket spelades teater.en värmlandsspelman, som så snart ej träder ifrån kapellet på vår scen igen.

Och skulle vi på allvar nu dig mista, dig som vi vänjt oss vid att se hvar kväll, och skall väl nu det gamla bandet brista som fäst dig årsäll här och segersäll?

Nej, ännu ej; du flyttar blott från salen och lämnar, fastän kry, din altviol, men stannar kvar i bibliotekslokalen invid pulpeten på din gamla stol!

I den vi önska dig än många vårar, hvad gör det, när man bär dem såsom du? och fast vi icke skiljas utan tårar, vi glädjas åt att du är vår ännu!

Hvem vet? Gastering lösen är för dagen! — Kom och gastera hos oss, gamle vän!

Med varma hjärtan blir du emottagen, ty gammal kärlek rostar icke, den!Till

}$HARLOTTE $ÖRNER,

DEN IO DECEMBER 1884.

¥

|j|ör femti år sen, denna dagen en blomknopp, knappast halfutslagen, du trädde uppå tiljan fram, och Melpomene, mörk och dyster såg, som Thalia, hennes syster, på Terpsichore afundsam.

De ville båda två dig fanga, men, hellre än att tjäna många,

— 130 -med delad kraft, du valde en; en som du helt dig kunde gifva, och i hvars tjänst du kunde blifva osplittradt trofast, sann och ren.

Och sällan öfver scenens bräder så luftigt lätt i skira kläder den sväfvande sylfiden flög; din dans var vindens genom lunden, var älfvans dans i vårnattsstunden, var strålens, som bland bladen smög.

Det var ej bacchanalens yra, den sans och smak ej mäkta styra, det var ej sinnets rus man såg; nej, det var skönhetsidealen, som fingo lif i tempelsalen och tjusade så hög som låg.

Men tidigt trädde du ur dansen, långt förr än vunna mästerkransenur dina ljusa lockar föll; ty högre — sådan var din lära — du höll din sköna konst i ära än du det egna jaget höll.

Du åldrats sen i konstens gårdar, men ännu lika varmt du vårdar den helga flamman i ditt bröst, och dina unga dagars minne bevarat våren i ditt sinne, fast utom dig det blifvit höst.

Och traditioner, goda, gamla, du tyder nu för dem, som famla i tvekan och i val ännu; och så med lära och exempel du leder till det skönas tempel prästinnor, sanna liksom du.

Ja, tyst du verkar, blid och stilla att hejda yra, skingra villauti den konst som varit din, och de som dina läror följa de släppa ingen grumlig bölja på konstens blomstermattor inlKYRKOHERDEN,

D:R ‘foHAN ^USTAF iflJNDBERG, DEN II MARS 1880.

J^vad vill den högtidsklädda skara, som samlat sig kring dig i dag? Kom den väl för att äta bara och skämta i ett muntert lag?

Är detta en utaf de fester med långsökt mål och många gäster, dem man helt hastigt ställer till blott därför att man träffas vill?Nej! Af långt bättre skäl vi samla i dag oss här till hjärtlig fest för att lyckönska få vår gamla och dock så unga hedersgäst. Lyckönska till de åttio åren, till hedern af de hvita håren, till lyckan af en kraftfull själ och till en oböjd kropp jämväl.

Ett fjärndels sekel har försvunnit med sorg och fröjd i tidens älf, sen vi dig till vår herde vunnit; men oförändrad står du själf. Densamma uti alla skiften, du fört till brudstol, följt till griften, ledt fram till kärleksfurstens tron, hos oss en hel generation.

Och därför har du vuxit samman med oss, de våra, våra hem, och hjärtligt nu i festens gamman, vi hälsa, gamle, dig från dem.Så mången moder där dig minnes, så mången dotter där det finnes, som tyst och varmt välsignar än sin gamle lärare och vän.

Vi hälsa dig ifrån de arma, dem du så ofta bistånd gaf, och som ditt alltid rika, varma och öppna hjärta tröstats af; om ock expeditionens sträfva ransakare, kom dem att bäfva när ej betyget riktigt var — de vörda dock i dig en far.

Ja, alla, alla vi dig ära ej blott som herde, men som man, den där kan högt sin uppgift bära, men likväl glädjas som en ann.

En äkta präst, en ärlig kristen, som ej blott gisslar syndabristen, men låter kärlek bygga bro emellan lefverne och tro!Så lefve lycklig du i glansen af patriarkens många år med välförtjänta jubelkransen kring vördnadsvärda silfverhårl Gif oss i lära och exempel än länge från vårt ljusa tempel de visa läror från din mund, och blifve klar din aftonstund!

Den hyllning vi dig skänkt är ringa mot all den aktning som du vann, men inga missljud däri klinga, och smicker du ej frukta kan.

En ärlig hjärtats gärd är festen, sann, enkel, varm som hedersgästen, hvars vördade och kära namn bevaras skall i minnets famn!PÅ

^SjÄLLSKAPET |DUNS TIONDE FÖDELSEDAG.

¥

Hivad, hafva tio år förgått sen Idun stiftadt blef? —

Å nej, det är en saga blott som man för ro skull skref.

Är det väl tio år i dag sen klubban slog sitt första slag, och sen hon stiftades, den lag som väl sitt prof bestått?

Jag ser ju inga gråa hår och ingen -skrynklad kind, ett brus af fröjd kring laget går som af en sommarvind.

Jag handslag ser, hör muntra skratt, hör klang af glas som mötas gladt, — jag läser i hvart öga, att det är ej tio år!

Det är väl sant att mången mund som skämtat här, är stum; att mången firar denna stund vår fest på bättre rum.

Men de som ännu dröja kvar, de sitta glada par om par och vittna om att Idun har af äpplen många pund.

Det är väl sant att mången vän vi sakna vid vår fest, att en och annan firar den bland polens is som bäst.Men sitter han ock fast uti'n, så glödgar han nog upp sitt vin och dricker det med glädtig min, i tankarna vår gästl

Det är väl sant att mången nog är hindrad att gå hit, hur mycket än hans längtan drog, långt mer än hans aptit.

Men är han också mödans träl och har för bortovaron skäl, så kommer han på kvällen väl och gör oss sin visit.

Ty att han älskar detta barn,

som nu fyllt tio år,

och som ej snärjts i ledsnans garn

och som ej stilla står,

det är naturligt, det är klart,

det vore mer än underbart

om icke hela världen snart

kom hit från flärdbasarn.Ty här finns allt hvad kropp och själ behöfva på vår jord: här finnes folk som talar väl, här finnes rågadt bord.

Här hållas vackra föredrag här taflor ses af alla slag, här finnes punsch som ej är svag, och här förs aldrig gräl!

Här lägger excellensen af sin höga samhällsrang, här läkarn sin merkuriestaf ej sätta plär i svang.

Här snålas ingen riksdagsman, här recensenten skratta kan, — ja, Iduns äpple är minsann ej det som Eva gaf.

Ty ännu intet syndafall det förorsakat har; men ungdom här det sprida skall ännu till sena dar,Ty när det vinkar, samlas vi som kring en blomkalk bi vid bi och suga fröjd och poesi ur varma hjärtans svall I —

Så lefve Idun många år om också vi gå bort, ty andens verk har evig vår fast mänskans tid är kort.

Hon fira må en väldig rad af fester i vår hufvudstad, och räkna blott de »fällda blad» som A. T. G. består!

När tio nya solhvarf sen med sina skiften flytt, här glädjas säkert nya män — men målet är ej nytt!

De bygga nog på samma grund som vi i fröjds och allvars stund, och den är pröfvad, god och sund — Hell, vänner, lefve den! —

Till

DVARD f)WAHTZ,

DEN 7 NOVEMBER, TJUGOÅRSDAGEN AF HANS UPPTRÄDANDE I HAMLETS ROLL.

*

vän, om någonsin jag velat vara en verklig skald, en rimmare ej blott, men en af de utvaldes glesa skara som »fagert vanvett» utaf himlen fått till faddergåfva — vore det i dag, och då dig värdigt hälsa skulle jag.

Nu kommer jag med dessa enkla rader, af vänskapen dikterade, till dig,

— 148 —som vetat tolka tragediens fader så sant, så troget på din konstnärsstig.

Till dig som brutit genom hinder fram din ljusa bana, tyst och arbetsam.

Till dig, som ofta känt materiens boja din ande vilja trycka ned mot mull, till dig, som låtit stundens myggor stoja, där gömd du vaskat poesiens gull, än utur hjältevärldens äfventyr, än utur lifvet för den dag som flyr.

Till dig, som midt i skaparglödens yra dock alltid vetat vara helt dig själf; som låtit tanken fantasien styra och därför seglat trygg på diktens älf, där mången konstnär stött på dolda grund, blott därför att han glömt sig en sekund.

Till dig, som vetat bredvid skådespelarn på lifvets tilja ställa fram en man,en »nian i allo», som af fröjdfördelarn en härlig lyckas varma hemfrid fann.

En man, hvars hvardagslif, skärskådadt nog, ej minsta blad ur konstnärns lager tog.

Jag kommer och lyckönskar dig till festen på svenska skådeplatsen denna kväll, den fest där du är den förnämsta gästen, som tjugo år där härskat segersäll, och kan ännu med oförminskad kraft den plats försvara som du okvald haft.

Främst ibland allt hvad du som konstnär gifvit

man ställa skall din ädla kungason,

din Hamlet, som hos oss har typisk blifvit

i din gestalt, med dina gåfvors lån;

ty med den skapelsen allena har

ditt namn du frejdat intill sena dar.

Det kan väl hända att ej världen gifver dig allt det lof som du förtjänt så väl;den har brådtom i sin blinda ifver, att lätt den glömmer bort en konstnärssjäl, som icke bjuder ut sin poesi, men föredrager att i skuggan bli.

Men gamle William från sin himmel blickar och ropar bifall åt sin kungason;

Moliére ser glad ut, Goethe vänligt skickar med Schiller dig en hälsning ofvanfrån, och den kvartetten väger upp, jag tror, mer än tillräckligt stundens bifallschori

*^J|UGUST ^OHLMAN,

DEN 2 DECEMBER 1872.

¥

^ch unga studenten Sohlman stod så tankfull nu, han kände inom sig kraft och mod, att taga itu med striden och gifva med andens svärd åt allt det sköna och sanna sin gärd, men huru skulle han börja sin manliga krigarfärd? Sitt ett och tjugonde år han fyllt helt nyss förut, studentfärdens sol hans hug förgyllt och hans beslut I Han blef en kämpe så ung och glad för nordens sak; — han stridde och kvad för den, från den första stunden han utgaf sitt första blad!

Och när den blodiga stridens dag för Danmark kom, när det blödde för öfvermaktens slag — densamma, som nu brandskattar Galliens sköna jord, då löste han in sitt ungdomliga ord, och tog för pennan geväret för att värna sin kära nord.

Och sedan den korta striden var slut för denna gång, med »Bores» stämma sjöng djärft han ut sin framtidssång;och skarp och manlig den stämman var, som nordan, när han kring drifvor far, och skimrar dimmor och töcken, och ger oss en himmel klar.

Sin »nordiska tidskrift» han sände nu i världen ut, fast mången sade att fåfängt han ju sköt bort sitt krut.

Men lika orädd och lika fast han laddade om och stod sitt kast och sköt på fördomens bålverk, och blef hånad som en fantast! —

Sen gick han i »Aftonbladet» in år femtiotvå, samma år som Louis Napoleon sin revelj lät slå.

Men nu, medan kejsaren fångé ar, redaktören som förr sin spira bär,

och intet Sedan honom krossat, om ock han belägrad är!Vi fira hans silfverbröllopsfest med pressen i dag; han sitter, en älskad och ärad gäst i vänners lag.

En brudgum ännu i sin manliga skrud, fastän han fåste en farlig brud: det fria ordet, som vakar tveeggadt och äskar ljud.

Med henne han har en väldig rad af ättlingar, de ses af en hvar, kring land och stad, som ej har starr!

De heta reformer på alla fält där vanan hinder för anden ställt; de heta idéer, de växa, och sanning och rätt de gällt! —

Och därför, du idéernas man, tack för din bragd!

Stå kvar i det led, där man förr dig fann stark, oförsagd.En konstens målsman, en sanningens, som alltid värmer, men aldrig bränns — en stridsman för andens segrar, dem ingen tid ställer gräns!Till

^VANTE |||eDIN,

PÅ HANS FEMTIONDE FÖDELSEDAG, DEN 7 NOVEMBER 1872.

¥

du sörje, min vän, att din vårdag har gått, att din sommar har flugit sin kos; när som du man är glad, evig ungdom man fatt, och då bär själfva hösten en ros.

Ej du klage därför att din morgon försvann, ej att dagen ses luta mot kväll, den ger svalka mot solen, som glödande brann, den har stjärnljus från himmelens päll.

Och fast lärkorna flytt, fastän bladlösa trän nu med rimfrost på grenarna stå, alla faglar ej dragit mot solnejder hän — nej, det kvittrar i skogen ändå!

Det är minnenas här från den flyktade tid, de som snösparfvar komma i flock, och de sjunga om stillhet och hvila och frid, där de gunga på hvitnande lock.

I ditt öra de kvittra om vänner som gått, och om vänner som än dröja kvar, om en konstnärlig sträfvan som lönen har fått, och om festen för framfarna dar.

För att ej som en dröm den skall flykta sin kos, vi dig räcka ett minne i dag, som skall vara dig mera än loftal och ros, och bär hälsning från vännernas lag.Vid den fyllda pokal har du ammat vår fröjd, varit själen vid skålar och tal; du gaf vingar åt skämtet, gaf stämningen höjd, tag nu vänligt emot vår pokal.

Gif den plats vid din härd, låt den stå på ditt bord, töm den, stark än i tjugotals år; i dess botten vi gömt hvad ej tolkas af ord, hvad en man med ditt sinne förstår.

Ja, vi gömt där en pärla af ädlaste halt

som vår tack för hvad du för oss är; den skall tala för oss, den skall tolka dig allt, hvad ej festen kan säga dig här.

Den skall ropa till dig, när vår stämma är tyst, då du dricker ditt skummande vin:

»Hell dig, vän och kamrat i Dig som glädjen har kysst till sin älskling, hell Svante Hedin I»

¥¥

— 154 —® REDRIK EL, AND

VID HANS SKÅDESPELARJUBILEUM DEN 15 OKTOBER 1880.

*

»||ör stora namn jag varit öm» — och det förtjänar ju ej klander?

Nej, däraf om min vördnad döm för jubilaren och Konjander.

De bära båda stora namn och skattas högt utaf publiken; de bäras opp i ryktets famn med glans i nordens tvenne riken.Ty alla klasser, alla stånd och alla åldrar hafva njutit af deras humors rika fond, det halfva sekel som förflutit.

Ja, sant det är, att femti år förgått sen första steget tråddes på bräderna — och än han står som han af åldern aldrig nåddes.

Han går ju lika glad ännu

och lika trygg mot tidens malström,

och lika hjärtligt alla ju

vi skratta godt åt hans »fru Wahlström»!

Och dock teaterdirektör han varit också, före detta, — en syssla, som just inte hör till de behagliga och lätta!Men han med storm tog sin publik, omhuldad utaf löjets genius, och blef i »gamla ladan rik på »Filman», »Kurk» och »Bautastenius».

Han var vår första skandinav, om häfderna man rätt vill granska; ty han för trettio år sen gaf oss »Rasmus Berg» — och det på danska.

De många roller som han spelt, de tusen löjen som han väckte, för att uppräkna detta helt, ej tiden till i morgon räckte.

Så må vi nöja oss därför med att för allt vår tack hembära, ty glädje han oss gjort och gör den fosterländska scenen ära.Må han ännu i många år oss bjuda in till löjets fester, där ensam i sitt slag han står som ursvensk värd för svenska gäster!i§OSEPH flteNTE,

DEN 29 NOVEMBER 1883.

¥

—A—

äpvem kan väl tänka, när du står så rask och oböjd i vårt lag, att det är hela tretti år af sträfvanden af skilda slag som firas här i dag?

Det låter som en saga blott, men att den sagan sanning är, det veta dina vänner godt, och därför ock de samlats här — därför din fest det är!Jag minns dig väl från unga dar, belyst af tjugo årens sol, strax efter sen du anställd var, och intog plats med din fiol på hofkapellets stol.

Fastän vi aldrig möte stämt, vi träffades ibland ändå, hos »Camarch» under glam och skämt, — glad som en spelman var du då, och jag var glad också!

Jag minns hvad högtider af skratt du väckte som imitatör; mig tyckes många gånger att du ännu Dahlqvists åskor kör, och att jag »Masse» hör! Och bredvid dig i minnets sken, jag ser en annan, glad figur, en mörkögd, sydländskt liflig en, en pinje midt bland gran och fur, en vänsäll, rik natur!Hvem kunde tro den tiden än att på den plats där han slog takt, du skulle föra pinnen sen och föra den med erkänd makt konstnärligt oförsagdt?

Det trodde du väl knappast själf, när lifvet lekte som en dans och vågorna på tidens älf förgylldes skönt af solens glans — och ingen astma fanns?

Men så det blef, och många år har nu du anfört vårt kapell; — ibland var nog du kritiskt svår, och partituret fick en smäll nog en och annan kväll I Men det var bara kärleksgnabb emellan dig, solist och kör, och kom den snabb, så gick den snabb, den sky, som skymde ditt humör — .som sommarmolnet gör.Här finnes ingen, som ej vet att varm du är för konstens sak, och är man varm, blir lätt man het, när någon annan är för spak och dessemellan rakl Och fanns det någon dissonans emellan dig och dem du ledt, så löstes den utaf den sans, det varma nit, som alla sett, det lugn som åren gett.

Se därför gladt tillbaka på de trettio år du konsten tjänt, och tröttna ej på palln att stå om också operan slutar sent — så är med gåfvan mentl För den med oförsvagad hand ännu i många, många år, ty vi ska hoppas att vårt land en här af »kammarherrar» får som konstens sak förstår.Och skulle så, tyvärr, ej bli, så dör väl ej ändå vår sång, om ock på annan melodi den måste gå, när vi en gång fa muserna på språngI Det måtte väl åtminstone, bli möjligt för konsortiet, att, om ej just varieté, ge oss en treflig operett, en naken och en lätti

Då, Joseph, släpp din mantel ej, som namnen hos fru Potifar; men ropa ut ett manligt »nej!» och slå i skallen hvar barbar med pinnen som du har! Kör alla växlarena ut ur templet med en stark fanfar, så att det ändtligt blir ett slut på ömklighetens dystra dar, som harma en och hvar. —Till dess vi dricka gladt din skål med tack för gångna tretti år af sträfvanden för konstens mål, för ärligt samarbetes spår som ej så lätt förgår!

I lifvets stora symfoni bor allvar liksom muntert skämt; med hurtigt mod tag del däri, ty när de båda väga jämnt, då är kapellet stämdt!^XEL §LMLUND,

DEN 14 DECEMBER 1883.

¥

!j|af tack för fjärndelsseklets trogna vakt vid konstens härd, där stora minnen råda, där du oss höjt från stundens kraf, de bråda, ungdomligt varmt, konstnärligt oförsagdt.

Thumelicus oss grep med väldig makt; Coriolanus och Antonius båda du lät oss segrande och slagne skåda; — och Neros grymma människoförakt,

— 165 —Horatios ädla vänskap, Bothwells vilda, allt krossande passion, ung Kiartans glöd, Bengt lagmans kärlek, Sigurd starkes smärta;

Haf tack för allt! Det starka som det milda, du gaf i sanning, som dig anden bjöd, och fargen tog du ur ett manligt hjärta!

¥^LBERT 0UBENSON,

DEN 20 DECEMBER 1896.

¥

^ant lär det vara, fastän svårt att tro, att du i dag nått dina sjuttio år, ty inga rynkor än på pannan bo, och nästan ingen snö finns i ditt hår. Ungdomlig är du än i själ och sinne, och rak i ryggen sitter du härinne och ser omkring dig uti vänners ring som vägde sjuttio åren ingenting.Hvad är det väl som konserverat dig så utmärkt här på denna jordens ö, där annars litet hvar måst böja sig och krympa samman såsom visset hö? Hvad har väl hållit i din ungdoms riken dig kvar så länge, om ej just musiken och all den ljufveliga harmonin uti ditt skötebarn, akademin?

Vi alla därför önska dig i dag än många år med hälsa och med fröjd, ty den som så kan trotsa Ibsens lag, den om »förvandlingen», bör vara nöjd! Att gamla blifva, det oss alla händer, om vi få lefva; men att hår och tänder behålla få och ung se ut som du, det har ej blifvit hvardagslott ännul

Personligt minns jag dig sen fyrtio år, från det du till mitt hem på söder kom; och ännu minns jag grant, som från

i går, hvad första gången där vi talte om.Din långa vandring dit i vinterkvällen, den gällde texten till din »natt bland fjällen», ty då än var du blott kompositör och tänkte knappt på att bli direktör.

Sen skrefvo du och Norman sträng kritik, och jag var också med uppå ett hörn i »Tidning för teater och musik», som aldrig fick publik — men mången törn! Och roligt hade vi i »Abrams»* sköte, hvar gång som redaktionen där höll möte, fast dilettanterna ondgjordes så att tidningen ett år knappt kunde gå.

Du gick i stället uppå resor ut

och lät oss båda andra stanna kvar;

i Munchen 67 fick jag till slut

rätt på dig, när din väg från »Kochel» bar. —

Det var en liten vrå bland Bäjerns alper,

och hvad du fann där mellan vilda stalper,

* Musikhanälaren Abr. Lundquist var tidningens förläggare. — 169 -det vet jag ej — kanske en alpros blott det var, som lockade ditt hjärta smått I

När sen med litet stilla Weltschmerz-min du åter hem till fosterlandet kom, ny tid bröt in uti Akademin, och mycket af det gamla gjordes om. Först kom där nya stadgar uti farten, sen invid Nybroviken kom det snart en ny byggnad också, och inspektorn förr steg snart som direktör inom dess dörr.

Att du var mannen, det har af den tid som sedan dess förflutit, vitsord fått; konservatoriet växt ut därvid, har ej stått still och konserverats blott: ty, karaktersfast när det gällt principer, du visste väl, att om för hårdt man griper i strängarna, så blir det missljud af, och lätt all samklang då kan gå i kvaf.Och därför har du »fortiter in re, suaviter in modo> alltid haft till valspråk för din sträfvan, och vi se på frukterna däraf, att ej blott kraft behöfs för att slå hufvudet på spiken — ty du ej segrat har med bullret, skriken, om också någon gång du butter var, när än teaterskolan här fanns kvar. —

Men nu från skämtet jag till allvar går och vill en tolk för allas känslor bli, när tack för nära fem och tjugo år varmt och af hjärtat här dig säga vi. Ställd på din post emellan tvenne tider, du konstens anda till dem båda sprider, när med den ena årens lott du bär, och med den andra ung till själen är.

Ditt väl, din lycka önskar en och hvar och att din friska spänstighet du må behålla oförminskad, länge kvar, samt att vi länge dig behålla få!Tar du den hyllningen från gamla vänner, som den är menad, är jag viss du. känner, att den vill verka här i festligt lag som aftonskimret från en solljus dagi

5CTill

fjfuDVIG ^ORMANS MINNE

VID MUSIKFÖRENINGENS MINNESFEST, DEN 14 JAN. 1886.

¥

^genom salen nyss hans toner ljödo, den mans, hvars minnesfest vi fira Här; harmonisk var den färgklang de oss bjödo, och stilla saknad deras eko är.

Syns det då ej förmätet att försöka i några enkla, några arma ord den gångne teckna, nyss i toner spord, och kunna de hans konstnärsära öka?

— 173 —Ack, det behöfs ej; han var känd af alla, där tyst och lugn han gick sin bana fram, en stillsam flod bland bäckarna som svalla, ett djupt ackord i dagens ystra glam.

Är det af nöden att hans minne värna, var ej hans lifsbragd ensam vittnesgill?

Ack jo, helt visst! Men gammal vänskap vill dock ännu dröja vid hans bild så gärna.

Den minnes barnaglädjen i hans sinne, där inåtvänd bland mänskorna han gick, ett höstmoln ofta, men med solglans inne, en drömmarande, men med vaken blick.

En man som kunde ej blott toner dikta, men äfven föra ut ett lifs bedrift, och, när han ville det, i tal och skrift sin tankes djup, sin känslas värme bikta.

En rik natur för den som formeln kände, att locka skatten fram utur hans bröst; men som den sträfva sidan utåt vände när klumpigt smicker skrek med andfådd röst.Ty blyg han var i känslan af sitt värde som hvarje konstnärssjäl af äkta slag, och prisades han högt i festligt lag, då smög han helst helt sakta sina färde.

Då satte han sig i en vrå och drömde

och log sitt stilla löje för sig själf,

man sagt han sof, men nej, han blott sig gömde,

tills något nytt flöt upp på pratets älf.

Och när han samlat doft från drömmens ängar, från ros och sippa — åter umgängssam han kunde stiga till pianot fram och tolka fager drömsyn från dess strängar.

I templet för den fosterländska sången, en ärlig målsman för allt sant och skönt, han förde konstens runor som ej mången, med kärlek och med aktning rikt belönt.

Hvem minns ej honom på anförarplatsen, med lugn som aldrig svek, med säker hand, — hvem minns ej löjet kring hans mun ibland, när den gått riktigt väl, orkestersatsen?Och när till slut han dröjande sig vände, när bifallet i salen ej tog slut, nog såg man då att han sig lycklig kände, om han också såg smått besvärad ut.

Det var hans sätt att taga allting stilla, och sällan blef hos honom brådska röjd — lugn var han oftast i sin bästa fröjd — och lika lugn ännu, när allt gick illa. —

Af all sin själ han älskade naturen och gärna bort från stadens larm han drog, när sommarvinden spelade i furén och vågen sorlande mot stranden slog.

Då lyddes han till skogens melodier, till barnens lek, den han förstod så väl, och dagens intryck växte i hans själ, till rika, stämningsfulla harmonier. —

Men pröfningarna nalkades, och veko ej bort från konstnärn, trots hans strängaspel, hans hand blef mattad och hans krafter sveko, och bruten bar han smärtans arfvedel.

— 176. —Mer än en gång med viljans kraft han ställde sig upp att föra sångens skaror an, och när han fyllt det värfvet som en man, då böjde han sig trött för dödens välde.

Hans ande lefver dock, liksom hans minne, i skära toner, dem han diktat har, och säkert glömmes icke snart härinne hur snillrik konstnärn, enkel mänskan var. Och om i denna stund han är oss nära, om jordens genljud når hans tysta hem, må tonerna af älskadt Reqviem vår saknad och vår tack till honom bära!I^N BANBRYTARE.

*

SJSydligt står han än för minnet från min flydda ungdomstid, mannen med det svenska sinnet kärf på ytan, grunden blid, oförstådd och missuppfattad blef han säkert mången gång, litet blef hans möda skattad, där med ifver, aldrig mattad, sägn han samlade och sång.

— 178 —Tiden var ännu ej mogen till att fatta hvad det var, som från fjället, ängen, skogen, rastlöst han i dagen bar. Folkets visa, enkla låten från ett vallhorn, fjärran hän, runorna från ätthögsbråten, sagorna från gömda stråten mellan moar, berg och trän.

Hvad var det för gods att samla, tänkte mången, då som nu, hvad behöfva vi det gamla?

Nytt är dagens lösen jul Hvarför väcka upp de döda, deras saga är förbi, har ej dagen annan möda, bättre sådd för större gröda, fynd med högre värde i? —

Men han lät dem undra, klandra, lät dem skratta till och med,och han fortfor lugnt att vandra, sökande bland folkets led.

Där blef han förstådd, där tömdes minnets skatter i hans famn, ingen gånglåt undangömdes, ingen gammal saga glömdes när han sade där sitt namn.

Full af tillit gumman biktar sina flydda dagars tro, vid sitt vallhorn kullan diktar om sin vän i skogens bo. Kolaren i tysta kvällen täljer kvad om troll och rå, medan eko ifrån hällen klingar kring de öde ställen, där de höga furor stå.

Kom han, rik på skörd, tillbaka så till stadens brus och larm, var det ej att hvila smaka, därtill var hans lott för arm.Nej, då gällde det att söka medel till förnyad färd, då fick samlarn mödan öka, fick med sång och spel försöka locka fram en biståndsgärd.

Det var så vi första gången — huru väl jag minns det än! — fingo höra sjungas sången: »Mandom, mod och morske mänl» I de kärnfullt varma orden kärleksfullt i famn han tog gamla, svenska fosterjorden i hvars sköte, bortglömd vorden, nu han slumrat länge nog! —

Nu har dag ju grytt för minnet af allt gammalt, fosterländskt; heder då åt forskarsinnet, samlarnitet, kärft och svenskt! — Sverige skref han på sin fana, denna kämpe som nått hamn,och till strid på samma bana vill jag nya krafter mana här, i Richard Dybecks namni

ffTill

^RVID ^DMANN,

DEN 14 FEBRUARI 1898.

¥

~®u hälsats nyss utaf den fyllda salen med blommor, kransar, höga bifallsrop, och nu härinne hyllas du med talen och sångerna från dina vänners hop.

De hafva samlats kring dig, gamla, unga, med tack för flydda fem och tjugo år, med glädje öfver att de hört dig sjunga i kväll än lika varmt som i din ungdoms vår.

Din gamle vän och lärare vill fästa, han ock, en blomma i din hederskrans, ty i ett fall han minns dig som den bästa af de elever som då voro hans.

Fast sångare, du ej på klangen lade, som andra, högsta vikten vid din sång, nej, texten ock för dig sitt värde hade — försummad nästan jämt, misshandlad mången gång.

Det kan ej nekas, att i unga dagar en smula bredt det var, ditt värmlandsmål, men snart det mildrades af vanans lagar, fastän det aldrig mistade sitt stål. —

Den klangen tog du med från hembygdsbergen

på bottnen af din ärliga natur,

och ännu har den ej förlorat färgen,

den friska, med sin doft af skogens gran och fur.

Jag minns ditt första steg på scenens bräder, det togs vid Mozarts härliga musik i sagoprinsens, i Taminos kläder, med stämma som, fast rädd, klang full och rik.Den kvällens efdprof manligt genomgick du, och vishetslönen blef ett nytt kontrakt, om rätt jag minns, tolf hundra kronor fick du — ett nytt, ett lysande bevis på sångens makt!

Så fingo vi en arfprins, född att bära de tystnade tenorers spira än; ty hvarje gång en dynasti var nära att slockna ut, vi fatt en ny igen!

När Sällström hade tystnat, Giinther höjde sin röst — när Strandberg gick, kom Arnoldson; men i sin fulla kraft han länge dröjde, och du fick bidande stå tronen långt ifrån.

Men tryggt det var för oss likväl att veta det mannen fanns, när stunden inne var, och att du fick i lugn och ro arbeta för segerdagen, tills den frambröt klar.

Synd vore säga att persona grata

du var den tiden, såsom nu du är;

men tåligt lät du klandrarena prata

och tänkte inom dig: »Den som kan vänta, lär.»Du sjöng Noureddin, Edgar och Alfredo,

sjöng Oberon, Philémon, Benöit,

var alltid villig och var alltid redo

din plats att fylla mönstergildt och bra,

omdömet lydde så, att du var »snäll» i

de många smärre roller som du fick; —

men så för tredje gången kom Trebelli,

den stora sångerskan, med röst ej blott, men blick I

Tack vare henne, hon som kunde spåra ditt rätta kynne, fick du så en dag framträda som Fernando i Leonora, och seger vann du, seger öfver lag.

Från denna stund var motståndsisen bruten, och fram du gick ur skuggan där du stått, din första stora framgångs fröjd var njuten, och du var konung nu — men ej för dagen blott!

Ty säkert har du sedan lyckats hålla publiken fången uti sångens band, har som Romeo vetat att förtrolla hvarenda ungmö i vån hela land.Som don José du vetat skönt dem skrämma när svartsjuk vrede i ditt öga brann, som Faust du deras hjärtan satt i klämma, och ingen Bergakung ett sådant bifall vann. —

Och detta är ej endast stundens tycken, ty öfver dem din sångarkonst står höjd; den plats du vunnit rubbas ej af nycken, och ännu är du ej af tiden böjd.

När snart den nya tempelsalen fylles af högtidsklädda skaror denna höst, vårt hopp är att den invigs och förgylles utaf det äkta guld, som klingar i din röst!

Din framtidsdröm af ingen framgångs våda till sken förvandlats i vår snöda värld, och därför gläder det oss att dig skåda, trots alla rökverk, dock så fri från flärd!

Som få har du stått profvet i det stycket, ty mannen är densamma som förut, det är för konstnärn dock det bästa smycket och det gör minnet ljust, när sången tagit slut!

?¥

Prolog

VID FYRAHUNDRAÅRSFESTEN TILL GUSTAF VASAS MINNE, DEN 12 MAJ 1896.

¥

Ipöga forntidsminnen strömma oss till möte underbara utur häfderna som gömma bilder från vår storhetsdag.

Bilder än af glans och ära, än af nederlag och fara — men de bästa af dem bära dock kung Göstas ädla drag.

Låt oss då till dagar flydda denna stund tillbaka skåda, tacksamt ifrån slott och hydda, svenska kvinnor, svenska män!

Ty där nu man lagen vördar, och där frid och välstånd råda, kränktes rätt och brändes skördar, förr'n han kom, befriaren!

Påfveväldet tryckte norden, prästers tvister, munkars funder, spunno omkring fosterjorden sveks och afunds lömska nät. Fåfängt våra Sturar spredo hoppets glimt i farans stunder, hur de varnade och stredo stäcktes ej förtryckets fjät.

Då, när snön från vinterns nätter smalt, som nu, för ljumma vindar, växte där på Upplands slätter upp en ljuslätt, fager pilt;född i vårens knoppningstider, fostrad under hemmets lindar, ena skulle han omsider hvad ett sekels oro skiljt.

Innan dess dock fick han pröfva striden, sveket, fangenskapen, fick i väntans konst sig öfva, spärrad in på Kallö slott.

Slutligt flykten honom förde utan bistånd, utan vapen, hän till Kalmar, där han hörde modlöshet och tvekan blott.

Men nu börjar denna ljusa, växlingsrika kungasaga, som för alltid skall oss tjusa, hvar ännu vår vagga stod.

Hvilka äfventyr och faror när de danske honom jaga; hvad försåt och hvilka snaror hvilken trohet, hvilket modlHur de fängsla varmt vårt sinne namnen Ornäs, Svärdsjö, Mora — hur de stråla för vårt minne,

Isala och Utmeland!

Och när männen tveka, dröja, och besinningen förlora, kvinnor modigt vägen röja, räcka honom hjälpens hand.

Genom tusen faror når han ändtligt målet för sin sträfvan, högt på Klockebacken står han, skildrar fosterlandets nöd.

Men af skräck syns folket slaget, misstro, undran, tvekan, bäfvan sprida sig i dalalaget — manaren får intet stöd.

Och hvem mäter väl den smärta som han kände, när mot fjällen upp han drog med hopplöst hjärta, bjudande sitt land farväl? —Hvem hans fröjd när buden sedan kommo ilande i kvällen, och det hopp, som slocknat redan tändes åter i hans själ? —

Lik en bäck, från bergen sprungen, gömmande sig än i jorden, än af skogens hinder tvungen att från stalpen störta sig, till dess, stärkt af slättens flöden, han en väldig flod är vorden — så från flykten, faran, nöden, går till tronen nu hans stig.

Och ur starke frihetshjälten växer kloke samfundsdanarn, och de ödelagda fälten bära skördars guld på nytt.

Hansans välde snart han stäcker, han i allt är framåtmanarn, som sitt folk till handling väcker, sedan svärd till plog är bytt.Ja, med kraftig hand från tronen land han bygger, värnar lagen, tänder med reformationen ljus i vilsria sinnens natt. Klostermurarna han spränger, så att klar den nya dagen in i dystra cellen tränger — skänker folket bibelns skatt.

Men när trotset vill sig brösta, själfsvåld bryta ut i yra, hårda handskar konung Gösta kunde draga på igeni Knorrades i Dalanejden, kräfdes straff och böter dyra, och den bistra Dackefejden, blod blott kunde släcka den.

Van att ej på rosor vandra, hårdhändt värjde han sin krona, och de brötos med hvarandra, kung och folk, vid djärfva kast.Men när lynnets hetta släcktes hela kunde han och skona, och en faders hand da sträcktes öfver landet, varm och fast!

Därför måste kärlek spira ur hans sådd på svenska jorden, och den minnets fest vi fira ingen är mer värd än han!

Enigt rike, renad lära blomstrade, när gammal vorden, mätt af år och krönt af ära, grafvens tysta frid han vann.

För vår blick han står som jätten, stark att värna, öm att vårda, och den stolta Vasaätten vuxit samman med vårt land!

Frid och strid den ömsom gaf oss, öden blida, öden hårda; men den gjorde män utaf oss, fria män på aktad strand!Må därför till dagar flydda vi i kväll tillbaka skåda, tacksamt ifrån slott och hydda, svenska kvinnor, svenska män! Låt oss glömma dagens strider, och må högtidsstämning råda, när vår störste konungs tider hägra för vår blick igen!

*Prolog

VID KUNGL. DRAMATISKA TEATERNS FEMTIOÅRS-JUBILEUM, DEN I NOVEMBER 1892.

*

|E£etrakta vi de ståtliga palatsen, som trona här, det storstadslif som rår i dag omkring den gamla skådeplatsen, hvad ändringar på dessa femtio år!

Men icke är det blott den yttre världen,

som så förändrats; människan också

till smak och vanor ombytt håg på färden,

och skönhet växlat, konsten skiftat värden,

och mycket skattas smått, som stort oss syntes då.

Ett storverk var det dock som genomfördes för femti år sen af en enskild man, hvars röst i tidens frågor ofta hördes och som' sitt drömda mål till slut dock hann. Och kanske finnes här i salen mången som ser ännu i minnets rosenfärg novemberdagen, då för första gången det svenska dramat och den svenska sången fick här sitt nya hem af Anders Lindeberg.

Det var ett lifs förhoppningar han lade till grund för detta verk, då tillitsfull han för att främja det, ej tvekat hade, att våga lif och frihet, gods och gull.

Och när han denna dag såg verket krönas med »Agnes» sorgespel vid Agnes* strand, nog trodde han väl att han skulle lönas med att af solsken se sin kväll förskönas — fast bitter »Pröfning» dock blef lönen efter hand.

Ty svårt det var att upp ur jorden stampa de krafter han behöfde för sitt mål;det fanns nog eld att tända konstens lampa, men väl den elden ock att vaktas tål!

Där måste stå en vårdare vid härden

som känner scenens väsende och halt,

som fostrar upp adepten och som lär den

att »tiljorna som föreställa världen»

begära sans och form och sanning framför allt!

När slutligt han, som byggt det nya tempel, fått krossad se sin lefnads vackra dröm, en mäktig ande satte snillets stämpel på verket, fattande dess slappa töm.

Han styrde det i ett decennium sedan med lycka växlande, men med en kraft som icke bröts, fast lyckan var i nedan — och hvem jag menar, I nog gissat redan, om äfven Torsslows konst er ej till vittnen haft.

Han var en rik natur, en af de största som landets första skådeplats beträdt, och eldig, stridbar, var han bland de första som ansåg frihet för det skönas rätt.Mångsidig i sin konst som ingen annan,

hur fängslade han ej i denna sal,

än som »Kung Lear», med van vettskrans kring

pannan,

som »Slösarn» än, med rankorna om kannan, än som »Kung Gösta» stor, än glad som »Jovial».

Och hon som stod i lifvet honom nära och var hans like inom scenens värld, hur väldigt och hur varmt sågs hon ej bära sitt offer fram på konstens altarhärd?

Hur hennés djupa stämmas intervaller åskådarn skaka, gå till ben och märg, när som »Lucretia Borghia» hon befaller, när som »Gudule» hon sliter i sitt galler — och sen åt »tant Bazu» ger annan ton och färg.

Och bredvid dessa båda, den välfödde, den muntre Stjernström med sin »Dardanell», som lustiga kupletter kring sig strödde vid smattrande applåder, kväll från kväll.

Hvem minns ej Norrby, då ej veteran än,

- 199 —som »Agapetus», »Kakador» helt visst?

Och Gustaf Kinmanson med lejonmanen

och älskarlaterna och malmorganen —

och Broman, Zetterholm, och Malmström, Lager-

qvist.

Som gäst den gamle Sevelin uppträder i »Baron Torveds» frack, som ej går på; i »Madame Maintenons» gestalt och kläder fru Erikson ses öfver scenen gå.

Och Edvard Swartz tar där de första fjäten emot den höjd, där Hamlet honom ställt, i »Anton» pröfvar han vansinnigheten; — ja, mången kraft, ej nämnd och ej förgäten, fann här på denna scen, som han, sitt rätta fält.

Men guld spann man ej här; snart lottsystemet blef bytt till envåldsmakt, och Stjernström sen man lösa såg med framgång det problemet att göra lyckans gunst till konstens vän.

På skådeplatsen välde rika flöden af dramats alster utaf skilda slag:

— 200 —den ena kvälln man såg »Don Carlos'» öden,

den andra gick ung »Romeo» i döden,

den tredje log man åt »Don Cesars» muntra drag.

Besegrad än »den Onde» rymde fältet, än åter hördes »Nathans» visdomsord,

»Karl Gustafs» vinterbrygga öfver Bältet, där timrades på nytt till Danmarks jord.

»Abbén på äfventyr» och »Hårfrisören%

Moliéres »Tartuffe» och »Harpagon» man fann, Halms »Öknens son» och Dumas' »Musketörens omväxlande med arierna och kören i sångspel, förda an af August Söderman.

Först strömmade publiken till i massor, och lysande det gick i några år; af lycklig konjunktur och fyllda kassor snart själfva byggnaden bar klara spår.

En våning högre reste sig fasaden,

ur muren växte karyatider ut,

omkring balkongen knöt sig balustraden —

men på parketten och på första raden

blef snart mer tomt ändå, mer stilla än förut.Hvad skälet var? — Ja, hvem kan det förklara? Publiken växlar håg — en gammal sats!

Och så en dag fann denna scen sig vara från enskild, bytt till kunglig skådeplats.

Lustspelet trifdes ej uti de salar som tredje Gustaf redt åt diktens mör, den sparas nu åt sångens näktergalar, och på den mindre scenen skämtet talar — och tiden ser med lugn att sorgespelet dör!

Men lägger man till flydda dagars minnen de nya segrar och de nya namn som hägra denna stund för våra sinnen, så prisa tacksamt vi den skänkta hamn.

Vi kommit nämre den som skall oss höra, och lämplig ram för taflorna vi fått; här kunna vi den riktnings talan föra som vill med rätt af skådeplatsen göra en lifvets spegelbild, som upptar stort och smått.

Här har vår sträfvan hägnats ifrån tronen och hälsats gladt af folkets djupa led,

- 202 —här har den målat lynnena och tonen i svenska hem, här skildrat utländsk sed.

Och dock ur Shakspeares' aldrig tömda grufva den ädla malm att bryta, ännu ej vi glömt för skämtet; dystra än, än ljufva, vi bilder framställt, tankar sökt att rufva af Ibsen, Björnson, Sudermann, Echegaray. —

Och här de trädde fram på scenens tilja de stora skådespelare, hvars namn i denna stund vi icke glömma vilja, fast deras lefnads farkost nått sin hamn.

Vi välja två som representativa

för allt det bästa inom konstens värld:

Nils Vilhelm Almlöf, Georg Dahlqvist, gifva vi så en hedersplats, som skall förblifva dem obestridd liksom vår enkla hyllningsgärd.

Och bland de ännu lefvande, vi nämna Fredrik Deland, Knut Almlöf och Hedin;

Carl Gustaf Sundberg, Axel Elmlund, ämna vi icke glömma bort med tankspridd min.Och henne ej, som stod här främst i ringen, vår Elise Hwasser, som ej ville se hur andens kungsörn skulle sloka vingen, men gick i blomman af sin kraft, fast ingen fanns som tog manteln upp, när hon den lämnade.—

Men trots förlusterna, likväl vi blicke med mod och hopp emot den nya dag, den evigt unga konsten fruktar icke det nya seklets friska andetag!

Med vemod ej vår jubelfest vi sluta:

det växer nya skott på åldrig stam,

och få blott de en rättvis ynnest njuta,

så skall det sol uti vår sträfvan gjuta,

och gamla scenen än skall blomstra lyckosam!

£VID ANDRA NORDISKA MUSIKFESTEN, DEN 6 JUNI 1897. ¥

^ vårdräkt smyckad står den svenska jorden, och brödrafolken, fränderna i norden, stämt möte nu vid fager mälarstrand till fredlig täflan mellan land och land. Uppfinnarns bragd och konstnärns idrott talar om hvad de båda kunnat skapa bäst, och slöjd och industri i vida salar de bära vittne för hvar dagens gäst om flitens skörd i våra gömda dalar. — Naturen själf tar del i folkens fest,

— 205 —ty klarblå himmel strålar öfver marken och öfver blommorna i Djurgårdsparken, där luftens skalder stämma upp sin sång och sommarkvällen vakar natten lång.

Hvi skulle icke då den makt, som gällde så högt för nordbon sedan fordom tid, som stärkte honom uti lugn och strid, få öfva äfven här sitt ädla välde, och viga sinnena till pingstens frid?

Den makt, som Ragnar Lodbrok halp att lida

de bittra kval i ormagropen vida —

den makt som lät kung Olof möta glad

sin stolta hjältedöd vid Stiklestad —

den makt som ömt kung Volmar trösta ville

när han förlorade sin »Tove-lille» —

ja, skulle icke sångens gudamakt,

som mer än någon statskonst band oss samman,

få ännu mera stärka endräktsflamman

och gifva dagen helgd och festen prakt? —

Jo, klinge tonerna med kraft i salen som här sig reser på historisk mark,där fbrr en drottning bodde, tärd af kvalen från sviken ärelystnad, stolt och stark.

Hvem vet, kanhända hennes skugga dröjer ännu i salarna på Fredrikshof; kanhända när sin samklang festen höjer hon väckes ur den sekelsömn hon sof och lyssnar undrande till dessa toner, som klinga samfäldt nu från tre nationer, och hvilkas harmoni ej hennes tid förstod, fylld som den var af split och strid.

Nu skiljer ingen strid, blott gnabb ibland kan ännu råda mellan nordens laud, men att i grunden dock de äro vänner, i sådan stund som denna bäst man känner.

I andens värld förbrödrade de stå,

och allt hvad stort och skönt en hvar har hunnit

i dikt och sång, i mannabragd också,

det har hos fränden alltid gensvar funnit. —

Och om än världen åt den statsdröm lett,

som oss en dag till skandinaver gjorde,

och lett kanhända mera än den borde —

på konstens fält man hälsar oss som ett,om ock, när skalder nämnas, blicken fäster sig främst vid gamle siaren i väster.

Bland dem likväl som idka konstnärns kall mest kända äro utom nordens riken dock mästarne i sången och musiken, ty deras språk förstås af världen all.

För dem ej idiomet ställer gränsen,

dem öfversättarn ej förvanska kan,

och namnen Gade, Hartmann, Grieg och Svendsen,

Franz Berwald, Lindblad, Norman, Söderman,

de hafva alla ifrån hemlandshärden

gått ut med seger öfver sångarvärlden. —

Må därför mäktigt deras toner klinga och konstens helga ande till oss bringa!

Ja, tale de sitt sköna modersmål med harmonier, hvilka väldigt runga igenom hallen här! Må visan sjunga än vemodsfull och än med klang af stål, som sång det höfves af norräna tunga!

Ty Danmarks bokskog med sin näktergal och Norges brutna kust med fjällars tal,och Sveriges furumo med forsars flöden med skilda tonfall tolka känsloglöden, men fast de gå på hvar sin melodi, bor nordens eget kynne däruti. —

Må då den svärmande romansen drömma, må körens och orkesterns tonsvall strömma i rika flöden genom hallen här!

Den nordiska musikens fest det är, och må af den i hvarje hjärta stanna en härlig treklang kvar, som genljud bär af allt det sköna, eviga och sanna!Prolog

VID »VÄRMLÄNDINGARNAS» TREHUNDRADE UPPFÖRANDE, DEN 27 MARS 1898.

¥

^ kväll på nytt vi bjuda er till fest om också ingen diktens kung vi fira, men tacksamt vilja vi en lager vira kring pannan på en kär och välkänd gäst, »Värmländingarna» är det festen gäller, en af den svenska scenens eterneller, en diktens blomma som ej bladen fäller, fast öfver femtio år i dag förgått, sen hon offentlighetens elddop fått.

— 210 —Hon värd att firas är, om någon är det, ty ingen vetat häfda så sin makt med enkla medel, utan glans och prakt, fast tiden skiftat och förändrat värdet utaf de mått som man på dikten lagt. Trehundra gånger här hon bifall vunnit, och säkert tusen hon framträda hunnit rundt om vårt land; — men ännu lika ung hon sprider doft af barrskog och af ljung, och hennes friska färg har ej försvunnit.

Vi gamla minnas väl när första gången hon fördes fram på tredje Gustafs scen, hur hon från första stund tog salen fången med det sorglustiga i talet, sången, och sin idyll, på en gång käck och ren. Det var en ny, en egendomlig blandning af lek och allvar, som vi förr ej sett; det var naturalismens hela sanning med romantismens glans förent till ett; vi hade ömsom tårats, ömsom lett när storbondsegoismen krass oss mötte, när torparn hånades, den arbetströtte,och när omkring de ungas kärlekskval spann sig en skiftrik väf af sång och tal. Folkvisor ljödo, sorgsna än och tunga, än glada, jublande, som trastens sång — »Skrälåten» satte fart uti de unga och »Jösshärspolskan» gick med höga språng och när den kom, den stilla kyrkogång, och Annas vanvett brutit ut därinne, vi tyckte dissonansen klang så hård, — men så kom slutet, lättande vårt sinne, och hem vi gingo med ett fagert minne af sorg, som löstes i ett durackord. —

Det är ju möjligt att den nya tiden förklarar osann denna folklifsbild, och finner den förvanskad och förvriden — men nog förtjänar den en dom mer mild. Den tid som födde den, var ju en annan, än den som skrifver lagarna i dag, den bar ej pessimistens veck i pannan, men såg helst mänskorna i heldagslag!

Och om nu också bilden är förskönad pch sedd af diktarn genom färgadt glas —utaf generationers bifall lönad, är spegeln dock för god att slås i kras, ty visst är att, hur tiden än må vända sin lit till skolor utaf nya slag, det innerligt och varmt i hjärtat kända, det lyder ej förgänglighetens lag!

Om därför hän till kullen där han hvilar, »Fredrik från Ransätt», som oss dikten gaf, från skådeplatsen nu en hälsning ilar, må så den ljuda vid hans lugna graf:

»Tack för ditt skådespel, det goda, gamla, med all dess enkla, friska poesi!

Än mången gång skall det i skaror samla ett yngre släkte, som skall tjusadt bli utaf dess svenska kynne, liksom vi!» —

ra»

TTjpLONUNGEN,

VID REGERINGSJUBILEET DEN l8 SEPTEMBER 1897. ¥

^ell konungen! Det tjugufemte året af hans regering nåtts, och kraftfull än med vår i sinnet, fast med snö i håret, bär mildt han spiran öfver nordens män. Långt ifrån åskorna ur moln, som hopa sig samman för att skaka Europa, hans tron står trygg, hans länder få i frid se hösten komma efter sommar blid.

— 214 —Hell konungen! Allt hvad han velat, hoppats och gjort för sina rikens brödraband, skall bära frukt, om ock ej rosor knoppats på kungastigen mellan nordens land.

Och fälldes månget ord i dagens strider som sårat, smärtat, — nu dock solen sprider mot aftonen försonande sin glans utöfver medlarkallet, som var hans.

Hell konungen! Hans jubelfest nu firas med fredlig högtid i hans kungastad, och skönt med friska blomsterkransar siras den dubbla kungakronans gyllne blad. '

Här samlas främlingar, här mötas bröder med konst och id från väster, öster, söder, och rundt omkring i hela Sveriges land rår festlig stämning ifrån strand till strand!

Hell konungen! Hans folk gläds åt att lycka är bofast i hans gamla kungaborg, där makans ömhet, söners kärlek

smycka hans dag med glädje, fläkta bort hvar sorg.Och eko ger det omkring strand och bygder att tyst välgörenhet och stilla dygder uti de höga salar funnit plats, och att ej kojan glöms i hans palats!

Hell konungen! Ej är det krigarns lager, som kring hans panna sina ringlar slår, men fridens eklöfskrans där grönskar fager och döljer intet blod och inga sår.

I sångens rike, i dess svala lunder han hvila sökt från kungamödans stunder, och redde landet fest, sin glans den fick af tal, som högstämdt från hans hjärta gick.

Hell konungen! Hans ungdomsbrud var hafvet, och denna kärlek är han trogen än; dit ut han längtar ifrån vinterkvafvet, där trifves han, där blir han ung igen.

Och böljan, när hon slår kring nakna skären, som stå på vakt kring våra landamären, om drotten sjunger hon, som på sitt däck sin sommarhvila njuter, frisk och käck.

Den sången genljud ger i slott och koja, och dagens tvister tystna vid dess brus; det tröga sinnet kastar af sin boja och landet ler i sommarsolens ljus.

Från hvarje hem bland skogar, berg och dalar en samfäld känsla i hvart hjärta talar, och så dess uttryck kungaborgen når:

»Hell konung Oscar! Hell hans jubelår!»

SKVlD

i§ENNY |BlNDS MINNESFEST PÅ KUNGL. STORA TEATERN DEN 29 NOV. 1887.

¥

^år fosterländska scen har rika minnen och högt de tala här i denna sal, där vi i kväll med vemodsfulla sinnen vår hyllning ägna »nordens näktergal».

Här växte hon som barn, härinom väcktes den första gnistan i den ungas håg, här bands den första krans som henne räcktes; här var det, här, som puppans hölje bräcktes, och fjäriln vingad steg mot eterns våg.

Här blef den verklighet, den gamla saga om förbisedda fågeln, som en dag tog svanehamm och skyndade att draga till fjärran land med starka vingeslag.

Af Webers toner bars hon upp på färden, Agathas bön var hennes första sång — hur enkel står hon ej vid fadershärden — och se, hon spelar ej sin roll, hon år den, hon återger och diktar på en gångi

Nu växa vingarna och tonen sväller:

Alice vid korset vittnar om sin tro,

och Norma bär den dom som henne fäller,

fast bittert sviken, med martyrens ro.

Men ack, hur härligt klingar dessförinnan i skuggan af den sekelsgamla ek ej »Casta diva» från druidprästinnan; hur tragiskt hög står ej den svikna kvinnan vid barnens bädd, på en gång grym och vek?

Hur gripande hon ställde fram Lucia uti sitt vanvett — huru sann Marie,när bort hon rycktes från sitt lif det fria, från stridens larm med segerns jubel i! Och hennes afsked från de tappras fana, när knäböjd, gråtande hon kysste den — låg ej däri ett varsel, som lät ana att från sin världsberömda konstnärsbana hon skulle skiljas själf, på höjden än?

Hon ägde mod därtill, hon gick tillbaka från världstriumferna, från ryktets glans, att uti hemmets värld, som mor och maka fa osedd smycka sig med fridens krans. Och strödde hon ej mer de toner klara som pärlor kring sig uppå fjärran strand, hon strödde tröst ut bland de armas skara, beundrad förr, hon ville älskad vara, och därför gaf hon tyst, med öppen hand.

Och aldrig glömde hon på fjärran jorden, där hon så älskad och så hedrad var, sitt gamla fosterland i höga norden där hon sin första segers lagrar skar.Hon glömde heller ej, hur nöden tvingar så mången konstnärshug i länk och band, och därför smidde hon de gyllne Vingar på hvilka kanske än en lärka svingar sig upp mot skyn från näktergalens land.

Så må vi älska, hedra hennes minne, hon som vårt land så mycken ära gaf, — hon, som så mycket skönt oss skänkt härinne, att salen än ger återklang däraf.

I bilder, burna utaf Lindblads toner må hennes segrar hägra än en gång, och bära så en tack till högre zoner åt Jenny Lind, som värmt och gladt millioner med oförgätlig, med odödlig sång.

*

Bud från hafvet västerut kom till sjön och dalen:

»Oförgätlig sång är slut, tyst är näktergalen.» —

Men fast sången tystnat har långt från fosterjorden,bor dock minnet älskadt kvar och äradt högt, i norden.

Ty så härligt sjungen klingar mer ej sången, som när ur hennes hjärta sprungen, den tog världen fangen!

Ljude tonernas farväl då från tempelsalen, där hon sjöng med eldad själ fröjderna och kvalen.

Må till hennes graf de gå, fjärran bäddad vorden, tacksamt läggande därpå en krans från fosterjorden!

Ty så härligt sjungen klingar mer ej sången, som när ur hennes hjärta sprungen, den tog världen fangen!

5KUrolog

VID FÖRSTA ALLMÄNNA SVENSKA SÅNGARFESTEN DEN 23 SEPTEMBER 1897.

¥

^tt »sången ädta känslor föder», att »hjärtats nyckel heter sång», en sanning blir för hvarje gång som vid dess toner själen glöder.

Hon vyssar längtans kval till ro, det tyngda sinnet ger hon vingar; hon är den makt som bygger bro emellan sorg och hopp och tro, när högt ur varma bröst hon klingar.I mänskosläktets barndomsdagar, när paradisets port var lykt och jordens första par på flykt drefs därifrån af skaparns lagar, helt visst då med sig på sin färd den bittra, sorgliga och tunga, de fingo fadershjärtats gärd: att kunna, i en kvalfull värld, om Edens svunna fröjder sjunga.

Så genom långa seklers skiften blef sången känslans modersmål; hon klingar högt kring glädjens bål, hon manar tröstande vid griften. — När omkring ungmöns fagra hår den friska bröllopskransen viras, när gubben vänners hyllning får, när folket gläds åt sol och vår, med sång det är, som festen firas.

När yr och glad en ungdomsskara sig samlar omkring fylld pokal,hvad är, som mer än skämt och tal, ger högre glans åt blickar klara?

Jo, det är sången! När den höjs, när fosterländska toner svalla, en fläkt af högre glädje röjs och skämtarns håg till allvar böjs, och laget adladt blir för alla.

När ålderstigna män i staten från trägna värf gå till en fest, hvad rätt är det som smakar bäst statsmannen, krigarn, diplomaten?

Jo, det är sången? Vid dess klang han minns hur i studentkvartetten, han utan stjärnor, namn och rang de tärande bekymren tvang med sång att taga till reträtten!

När daglig sträfvans mödor tunga gjort sinnet trött och ryggen böjd, se skarorna, med hvilken fröjd sin kväll de offra på att sjunga!All deras trötthet bortblåst ar, hvar ton tar bort en tagg ur barmen, glömdt är allt agg och allt besvär, och bort från sången går en har af raska män med kraft i armen! —

Så var vår sed från gamla tider, att låta sångens gyllne dagg få falla mjuk på allt det slagg, som samlat sig från

dagens strider.

Af forsens dån och skogens sus sin grundton fick den svenska sången, in stämde hafvet med sitt brus, och släggans klang i bergets hus gaf stål åt ton, i vemod fangen.

Och nu för första gången, träder hon samlad fram, vår svenska sång; dess leder fylkats utan tvång från skog och dalar, land och städer! — Hvad våra skalder drömt och känt, hvad våra tonkonstnärers snille i klang och harmoni oss sändt,

— 22c —hon, som det aldrig förr har händt, här i en brännpunkt ena ville!

Ty nu är fest i Sveriges rike, det är vår konungs jubelfest, och månne den ej firas bäst af denna samklang utan like?

Från hvarje hem uti hans land, från minsta koja, går så mången lyckönskan hän till mälarstrand, med tack och kärlek hand i hand, och deras bästa tolk är sången.

Så klingen, fosterländska toner, med väldig kraft som aldrig förr, och klappen på hans hjärtas dörr, med hälsningar från millioner!

Låt eder klang, af kungen hörd, från festligt glada sommarstunder berätta om en härlig skörd af konst och id i ladan förd, när hösten färgat våra lunder! DÖDSRUNOR.§xEORG ^gAHLQVIST,

DEN 27 SEPTEMBER 1873.

¥

har det slutat klappa nu, det hjärta som slog så varmt för allt hvad skönt det fann, som bar så manligt stilla lifvets smärta, så barnsligt glädjen, när den yrast brann.

Så är den brusten nu, den klara spegel som diktens bilder troget återgaf, och evig sanning brutit sitt insegel för konstnärns, öga vid den öppna graf.Hur han oss värmde med sin andes flamma så lifligt minnas vi i denna stund; hur än i ålderns dag han var densamma, med samma kärlek djupt i hjärtats grund. Vi minnas honom då han stod omfluten af diktens glans, inspirationens glöd, en sorgespelets heros, en helgjuten, som rikedom med fulla händer bjöd.

Vi minnas honom i hans ungdoms styrka, hur han oss ryckte med på himlafärd, och tvang oss själfva sina fel att dyrka där han som konung bjöd i dramats värld.

Vi sågo honom ej med granskarns öga, hänförda, andlöst tysta sutto vi, när burna af hans genius, de höga gestalter mäktigt drogo oss förbi.

Och när hans stormningstid var öfvervunnen, och sansens tygel hejdat känslans språng, när mästerskapets jämvikt blifvit hunnen med mången strid och månget bittert tvång;när han, lik Benvenuto, riktat slagen af mejseljärnet mot sitt eget jag, vi minnas hur i ljusa solskensdagen hvar skådeplatsens hjälte bar hans drag.

Och om de många tusenden vi spörja som värmts och lyftats af hans andes glöd, och fråga vi hans närmaste, som sörja en makes ömhet och en faders stöd, hvad väl det var som så i fröjd som smärta oemotståndligt dem till honom drog, blir svaret: jo, vi kände att ett hjärta, än i hans brister varmt emot oss slog!

Och utan hjärta kan väl snillet lysa och gnistra som ett grant fyrverkeri, med värma kan det ej; vi måste frysa om icke hjärtat lägger sol däri.

Och det var sol i detta lif som släcktes helt nyss så stilla uppå plågans bädd, sol var det i hans konst, än när han bräcktes, sol som ger återsken vid grafvens brädd.Det återskenet skall gå långt i tiden, ty skådespelarns lifsbragd icke dör med stundens lof; om ban är sann uti den, hans minne lefver, häfden det tillhör.

Så Georg Dahlqvists namn skall länge lysa i oskymd glans från konstens tempelhärd, där man på länge ej en präst skall hysa som han så rik, så varm, så saknadsvärd. —

Och nu farväl, du slumrare där nere uti den moderliga jordens famn, tag här en tacksam lager till de flere som smycka, rättvist prisande, ditt namn! Den tackar dig för trenne högtidsstunder i sångarns lif: för Brask och store Karl, och för din sena ålders skaparunder, din ädle, vördnadsvärde Birger Jarl.

Den hälsar dig ifrån de tempelsalar dem fyrtio år du prydt och älskat har, och där ej mera från kothurnen talar en röst som din, så klangfull och så klar!

— 234 —Det ringer kungsorg efter dig där inne, och sångmön lägger snart ej sorgen af, om ock hon hoppas att ett konstnärssinne så varmt som ditt, skall väckas vid din graf!C5 • >

liOUISE V|vIlCHAELI, DEN 23 FEBRUARI I 87 5.

¥

<f|u är striden lyktad nu är smärtan helad, anden, uppåt flyktad känner fröjden delad.

Stilla fick du somna fri från lifvets skiften, sorgen bjöds att domna sakta bort vid griften.Men från ljusa zoners hem vi tro oss höra dina skära toners klang vårt hjärta röra.

Ty vi troget gömt dem djupt uti vårt minne; norden har ej glömt dem, ej ditt ädla sinne.

Ty ditt konstnärssnille uppsprang ur ditt hjärta, som utplåna ville hvarje likes smärta.

Därför sjöng du klara toner, himmelskt rena, höga, underbara — ej blott ljud allenaIDärför konstnärinnan icke glömd skall blifva, därför äfven kvinnan saknans gärd vi gifva.

Varmt från sangens tempel för din gärnings ära, för ditt lifs exempel vi dig tack hembära.

Tack för sångens dater, tack för delad möda! Saknande kamrater önska frid den döda!

¥USTAF INMANSSON.

är vi sänka här till ro och hvila

i en moderlig, fast frusen jord skådespelarns stoft, må tanken ila till hans verk med några enkla ord.

Icke skall det tigas vid hans graf

med hvad skönt och med hvad sant han gaf.

Nej, ett åldradt släkte, som har tjusats af den skiftande, den rika klangfrån det ädla strängaspel som grusats, af den glöd som ur hans inre sprang, skänker visst sitt bifall till den gärd utaf saknad, som hans konst var värd.

Ty i den han gaf sig hel, odelad, utan skrankor, liksom utan tvång, buren af en värma, aldrig spelad, kraftigt blodfull, måttfull på en gång, som åt själfva hvardagslifvets stoft gaf en fläkt af idealets doft.

Om han kände hvad han gaf? Om färgen, frågar du, han ur sitt hjärta tog? — hvem ransakar njurarna och märgen? — så det syntes oss, och det var nog. Skådeplatsens lag ej mer begär: det som synes sanning där, det år!

Kom så annan tid med andra seder och på konsten ställde nya kraf,och de glesnade, hans hjältars leder, från hans ideal föll tiden af, och den stora konstens breda drag byttes ut mot genrens hvardagslag.

För den riktningen dock äfven hade färg han nog, för att ej bortglömd bli, om kanhända också ej han lade allt sitt väsens värma däruti, af det enkla skälet, att i bur stängdes då hans verkliga natur.

Den var ammad opp i månskensglansen af en flyktad, yppig romantik, där med fantasin man trådde dansen, buren upp af blomstrande lyrik; därför kändes honom scenen trång, i salongens kvalm och frackens tvång.

Därför låg det ock en sällsam fägring Från Romeos, Axels, Giulios dar,låg, som spåren af en trollvärlds hägring ännu öfver Gunnar Herse kvar, när bland kämparna på Helgeland han fick sjunga ut sin kärleks brand.

Sjunga ut?—Ja, det var så han gjorde och det var musik uti hans röst när han om en delad känsla sporde, och när smärtan sjöd i manligt bröst.

Den bar klang af både guld och stål, och dock var den medel blott, ej mål.

Nu har stämman tystnat, lifvets skiften

hunnit gränsen; nu är spelet slut,

och vid mästarns sida här i griften

får den trötte konstnärn hvila ut;

men hans vackra konstnärsbragd och namn

gömmas trofast uti minnets famn.^REDRIKA ^TENHAMMAR,

DEN 13 OKTOBER l88o.

¥

fflvad här vi bädda ned i jordens sköte är ej ett löfte blott om gyllne skörd, ej en förhoppning, buren oss till möte och plötsligt bort på dödens vinge förd; nej, här en färdig lifsbragds rika skiften vi följa saknande till ro i griften.

Att mänskligt döma, allt för tidigt bäddats den graf, där sörjande vi stå i dag,

— 243 —men så har också konstnärinnan räddats af dödens hand från tunga ödens slag.

Ty bättre är vid jordens barm att sofva än sörja mistningen af sångens gåfva.

Nu har hon burit upprätt till det sista det skönas fana i sin vigda hand; nu känna konstens vänner hvad de mista, nu lyser minnet klart vid grafvens rand; och inga missljud hunnit grumla sången, och inga töcken skymma solnedgången.

Att så fa dö är konstnärns bästa gåfva/ är högsta lönen för ett värf som hans, ty ljuft det måste vara att få sofva med pannan prydd af tacksamhetens krans; att slockna så på höjden af sin bana, då djupets törnen än man blott fått ana. —

Men de som gråta makan, modern, kvinnan, är detta väl för deras sorg en tröst?och de som bittert sakna lärarinnan, kan val den tanken lugna deras bröst? —

Den kan det säkert, om de blott betänka att fröjd kan lifvet, frid blott döden skänka.

Att öfver grafvens mull det ler en himmel där allt förklaras, som var dunkelt här; där allt försonas, som i lifvets* vimmel till känsligt hjärta kval och plåga bär!

Där själ som ängslas och där sorg som gråter, får i förklaradt ljus det flydda åter. —

Så tag vårt tack, du slumrerska i mullen,

för allt hvad skönt du velat och fört ut,

» 7

det gömmes ej med dig här under kullen, det lefver än, sen stoftets lif är slut, så sant som länge minnets ängel talar om dina toners klang i konstens salar!

Snart skola vinterns hvita flingor fallä som andeväsen på ditt tysta tjäll;men nyfödd vår skall väcka blommor alla, som slumra nu i höstens kulna kväll.

Så i förgängelsen ett hopp är gifvet som talar härligt om det nya lifvet!

2E^UGUST ^ÖDERMAN,

DEN 16 FEBRUARI 1876.

¥

»^cr jag stjärnorna sprida sitt tindrande sken öfver skog, öfver blånande sjö, o, då grips jag af längtan att skynda

dit hän till den eviga kärlekens ö!» —

Så med gripande toner i ungdomens vår du din brinnande längtan sjöng ut, och nu samlas vi här vid din tidiga bår,

och ditt lifsverk, det sköna, är slut!Hvarfbr mättes dig tiden så ilande kort,

hvarför kom den så tidigt, din natt? Hvarför skulle du ryckas från segrarne bort, förrän kronan på verket du satt?

Ack, så spörja vi sorgset; men dödsängeln ler, visar uppåt mot himmelens rand, där det eviga sanna du afslöjadt ser,

där du frigjorts från stofthyddans band.

Hvad du diktat och sjungit ur varmhjärtadt bröst, är ett arf som ditt land håller kärt, det skall klinga melodiskt från strängar och röst, som en del af det bästa vi lärt.

Det har gått öfver hafven, och segrande rikt öfver grafven det också skall gå, ty vår fors och vår skog och vårt fjäll är det likt, det är klart som en. vårhimmel blå i

Bar du människans brister, du ock på din gång genom lifvet, som lockar och ler, vid din graf är det glömdt; — i din härliga sång stego himmelens änglar dock ner!När som du man ar rik, är det icke så lätt, att ej slösa med himmelens lån, och med vattenpass blef icke lifsvägen mätt för det skönas varmblodige son.

Och dock var du en trofast, en varmhjärtad vän, du var älskande make och far; du var trogen din plikt under plågorna än, huru tung deras börda än var.

Och din »missa solennis» din svanesång blef där din brinnande tro du lagt ned; med ditt innersta hjärtblod dess toner du skref, och den evige såg hvad du led.

Nu är plågan försvunnen och mörkret har flytt, nu är anden förlossad och fri; nu är stoftet på vingen till solljus förbytt, kval och tårar till ljuf harmoni. —

När vi bädda i mullen din stofthydda ner, vi begrafva ett felslaget hopp; men vårt land har ett namn i sitt Pantheon mer, som skall lefva, trots tidernas loppi

^LIAS J5>EHLSTEDT

VID AFTÄCKNINGEN AF HANS MINNESVÅRD,

DEN 29 MAJ 1875.

¥

samlats här i vårens ljusa kväll uti den stad, där vårdarna blott tala men innevånarskaran blifver stum, hur världen än må larma utom muren.

Vi samlats icke till en sorgens fest dock i de dödas stad; men till en hoppets, en kärlekens och vänskapens, en sådan som talar högt om tacksamhetens gärd utaf ett folk som ärar sina minnen,

och bär till grafven fram ett vittnesbörd om tron att anden lefver, fastän stoftet till modern jorden samlas hän i fridi

Den boning här uti den tysta staden, som nu vi stanna vid, snart nog ett år uti sin lugna, tysta gömma slutit den svenska visans älsklingssångare,

Elias Sehlstedt, känd utaf oss alla, och af vårt land, högt älskad af en hvar som fick på nära håll se in uti hans harmlöst glada, trofast klara ögon, och känna tryckningen utaf hans hand, den manliga, den öppna, ärligt svenska, som skämtets båge höll och sände ut sin humors pilar, dem han lindade med hjärtats rosor, så att ej de stvmgo,' blott väckte glädje med sin lätta flykt!

Här hvilar han ifrån sitt stilla lif, och värdigare tungor månde tolkabetydelsen utaf hans sångarvärf, här är det

forum ej där domen fälls, som ställer honom på hans rätta plats i svenska diktens ärosal, — här talar ej häfdens stämma, endast vänskapens!

Här vilja vi i aftonstunden kalla i minnets förgrund fram de egenskaper som gjorde honom till hvad skalden kallat: en man i allo! Hjärtats egenskaper, som knöto fast vid honom andra hjärtan och gjorde till en sorgens stund den timma, då detta varma sångarhjärta brast.

Från land och stad, ifrån palats och koja man bidrag lämnat till den minnesvård som, anspråkslös och enkel som han själf, vi denna kväll aftäcka på hans graf och som skall vittna inför nya släkten om hur den gamle sångarn var oss kär! Med sång den hälsats ren af luftens skaror i unga vårens friska morgonstund.

Med sång den hälsats nu af vänners röster, och sedan vi aflägsnat oss från grafvenskall trasten slå i Hagaparkens kronor sitt minneskväde öfver skaldens bauta, gladt, som det höfves nordens näktergal invid den grift där visans lärka slumrar.

Så må den träda fram i dagens ljus den enkla vården med de milda dragen, Den »vänner af hans sångmö» reste häri Må täckelset som döljer stenen, falla och sångens toner omkring kullen svalla!

*

Här står hans vård, här ler hans bild mot skogens dunkla bryn; se, hur han blickar, glad och mild mot gyllne aftonskyn, här skall han, allas saknad värd, mottaga folkets hyllningsgärd; hit skall det ofta tacksamt gå — och det är vackert så!Så länge än vårt tungomål har sina klara ljud, sin friska klang af järn och stål, sin doft af skogens skrud, så länge glömmes icke han, som nya grepp på lyran fann, så länge ock skall vården stå, och det är vackert så!

Vi lysa minnets bästa frid i kvällen öfver den, och dem som bära därinvid sorg efter far och vän!

Väl veta vi att saknad är en makt som djupt sitt märke skär — men delad sorg är tröst ändå, och det är vackert så.

Stå därför trygg du sångarvård och tyd för tid som far, ifrån den stilla kyrkogård hur älskad skalden var.Tyd hoppet att den unga stam, som träder nu i striden fram, skall hägna dig när bort vi gå — ja, må det blifva så 1fj|lD DÖDSBUDET FRÅN |§JÖRKUDDEN, DEN 12 MARS 1898.

¥

^|nnu ligger snö öfver Björkuddens mark, och Sylvia dröjer i söder, men snart sväller saf under björkarnas bark, och vårsol på himmelen glöder.

Då kommer hon hem öfver frigjorda haf till norden på spänstiga vingar, och hän till den slumrande sångarens graf i gryende morgon hon svingar.

— 256 —Hon vet att man sörjer på Auras strand den siste från framfarna tider, som sjöng för de unga om framtidens land, om forntidens bragdrika strider.

Hon vet att i hela den urgamla nord

hans namn och hans sång hölls i ära, och att genom honom hans fädernejord stod ännu som fordom oss nära.

Och saknad ej ensamt i tonen är röjd, därför att den gamle är gången; — nej, vemodet bryts af förhoppningens fröjd, och så tyder lyssnaren sången:

»Lycksaliga lif, att få skänka sitt land ett arf utaf sång och af saga, och sedan i ro på dess älskade strand sin hvila bland björkarna taga.»Lycksaliga död, som när handen blir matt, lätt löser de tryckande banden, och skänker en vår utan skuggor och natt för evigt åt längtande anden!» EFTERBILDNINGAR.

DIKTER

AF

HEINRICH HEINE.*|/[ed klagan Walthams abbot förnam normandiska segerdagen, och att konung Harold

ömkligt låg vid Hastings död och slagen.

Två munkar sände han ut som bud, de Asgald och Ailrik heta; de skulle den fallne Harolds lik vid Hastings bland döde leta.Och munkarna gingo sorgsna bort och sorgsna de återvände:

»Högvördige fader, oss världen var vrång, vi skådat idel elände!

»Den bättre förlorat, den sämre vann: normanden fick seger i striden, och väpnade tjufvar dela vårt land — träl blir den ej stupat uti den.

»Den uslaste slusk ifrån Normandie blir lord nu i Britternas rike; en skräddare från Bayeux red stolt, guldsporrad, som riddares like.

»Ve den, som nu är en sachsisk man! I, sachsiska helgon i höjden, nu tagen i himmelen er i akt för normandiska segerfröjden!»Nu veta vi hvad hon siade om den hemska, nattliga stjärna, som blodröd på kvast utaf lågor red, med dystert flammande kärna.

»Vid Hastings i uppfyllelse gick hennes spådom från nattens riken: Vi voro uppå slagfältet där och sökte ibland liken.

»Vi sökte länge slagfältet rundt, tills allt vårt hopp försvunnit: den stupade konung Harolds lik vi hafva det icke funnit!» —

Medan buden sorgset talade så, abboten händerna vrider, försjunker i djupa tankars flod, och säger med suckar omsider:»I Grendelfield, vid bardens sten, midt inne i djupa skogen, där dväljes Edith Svanehals, med brist och sorg förtrogen.

»Hon kallades Edith Svanehals, ty hvit som svanens, och fager var hennes nacke, och älskogs glöd till henne ung Harold drager.

»Han henne älskat och kysst och smekt och sedan glömt och förskjutit; men tiden flyger, minst sexton år väl sedan hafva förflutit.

»Till denna kvinna, I bröder, gån, låten henne er ledsaga tillbaka till Hastings, ty hennes blick skall konungens lik uppdaga.

»Till Walthams kloster I skolen sen det ädla stoftet bära, så att vi kristligt det jorda må med mässor och kyrklig ära!» —

Vid midnatt hunno buden ren till hyddan i djupa skogen: »Fort! Vakna, Edith Svanehals, och följ oss redobogen.

»Normandernas hertig seger vann och lyckan är från oss dragen, på fältet vid Hastings ligger nu den ädle kung Harold slagen.

»Kom med till Hastings! Vi söka där hans lik ibland de döde, och föra det till Waltham-Abbey, att ömt begråta hans öde!» —Tyst uppstod Edith Svanehals, drog skyndsamt på sina kläder och följde stum; hennes grånade hår flög vildt för vind och väder.

Barfotad följde den arma dem genom kärren och hvassa snåren; vid daggry varsnade ren de två af Hastings kritklippa spåren.

Och dimman som öfver fältet låg, som hvita lakan kring liken, den höjdes snabbt, och de hörde nu af flyende korparna skriken.

Mångtusen lik erbarmligt man såg på bloddränkta jorden vida, utplundrade, nakna, stympade vildt, med dödade hästar vid sida.Fram vadade Edith Svanehals på fältet, där blodströmmar -flöto; som pilar ur stirrande ögonpar de forskande blickarna sköto.

Hon sökte ifrigt, hon sökte stumt; ibland hon måste skrämma de hungriga korparnas skaror bort — bakom hördes munkarnas stämma.

Hon sökte, sökte den hela dag, det kvällades re'n — då hördes utur den armas bröst ett skri, som vidt öfver nejden fördes.

Ty Edith Svanehals funnit nu sin älskade, plundrad och slagen; — hon sade ej ord, hon fällde ej tår, hon kysste de bleknade dragen.Hon kysste ötnt hans panna och mun, hon höll liket fast omslutet; hon kysste tyst på konungens bröst dödssåret, blodomgjutet.

På hans ena skuldra hon återfann och med heta kyssar betäckte tre bleka små ärr, dem hon bitit förr, medan kärlekens lust än räckte. —

De bägge munkarna mellertid af buskarna grenar skuro och redde en bår, på hvilken de den fallne konungen buro.

De buro honom till Waltham Abbey, att stoftet i grafven dölja, och stilla sågs Edith Svanehals sin döda kärlek följa.Med enkel grafsång, så barnsligt from, hon ville sin hjälte vakta, — så hemsk ljöd sången i nattens stund — och munkarna bådo sakta.Uru ^ORG.

¥

ffti min lyckas solskensglans så muntert tråddes myggornas dans; de ömma vänner älskade mig, och delade vänligt mellan sig de bästa rätter på faten, och äfven den sista dukaten. —

Men flydd är lyckan, börsen tom, och vänskapen flytt med min rikedom;

— 270 —Utslocknad är min solskensglans, och slut det är på myggens dans; ty vän så väl som mygga, de äro för olyckan skygga.

Invid min bädd i vinternatt som vakterska fru Sorg sig satt; hon bär en undertröja grå, en kolsvart mössa — och snusar också, och dosan knarrar och smäller, och skön är gumman ej heller!

Jag drömmer ofta att lyckans tid har återvändt med majsol blid, med vänners jubel, med myggsvärm vig — då knarrar dosan — gud hjälpe mig!

Den granna såpbubblan brister, och gumman snyter sig bister!9

^rrefvinnan Jutta for öfver Rhen i lätta båten vid månens sken.

Hennes tärna rodde, grefvinnan sad': »Ser du de liken sju, i rad, som bakom oss simma i nattens timma? —

Så sorgset simma de döde!

»De riddare voro, och kärleksvarm en hvar sjönk ömt intill min barmoch svor mig trohet; — som säkerhet att eden hölls, jag dem gripa lät, lät genast dem sänka i djupet och dränka. —

Så sorgset simma de döde!»

Och tärnan ror vid grefvinnans skratt, som klingar hånfullt i månklar natt; till höfterna lyfta liken sin kropp och som till ed sträcka händerna opp. Med stirrande blickar en hvar af dem nickar — så sorgset simma de döde!J^ONUNG 0ICHARD.

¥

f^ram genom skogarnas ensliga prakt så snabbt en ryttare spränger, han blåser i hornet, han sjunger och ler ju längre han framåt tränger.

Hans harnesk är smidt af kraftigt stål, mer starkt dock sinnet, det fromma; herr Richard Lejonhjärta det är, det kristna ridderskaps blomma.

— 274 —»Välkommen till England!» så ropas gladt af trädens grönskande släkte:

»Vi fröjda oss, konung, öfver att du slapp ut ur kejsarens häkte!»

Han andas djupt i den fria skog, som född på nytt han sig känner; han tänker på fängelsets unkna luft, och

sporren i hästen han spänner.^ALOMO.

*

||Sasuner, cymbaler och pukor ej skrälla, men änglagestalter med svärd omkring länder vid Salomos läger som vakter sig ställa, till höger och vänster, sex tusen i sänder.

De konungen skydda för drömmande plågor, och rynkar han mörkt sina ögonbryn tida, då flyga så hotfullt de stålsmidda lågor af tolftusen svärd utan rast utur skida.

— 276 —Men åter tillbaka i skidorna falla skyddsänglarnas svärd, när den nattliga synen försvinner, och kungliga läpparna lalla, när ögonen le under slätade brynen:

»O SulamitI Makten är ljuflig som honung, och Salomo lydiga äro all landen I Jag är öfver Juda och Israel konung — men älskar du mig ej, förtärs jag af branden!*Låt ej dig locka att girigt plocka de gyllne äpplen uti ditt språng! Låt svärden klinga och pilar svinga, de få ej hindra en hjältes gång.

Hvad djärft vi börja, skall framgång spörja, en Alexander har världen till fält!Ej tveksam besinning, furstinnor som vinning för segraren böja knä i sitt tälti

Vi fria, vi värfva, vi skynda att ärfva den gamle Darius' bädd och tron! Lycksaliga öden, hur ljuflig är döden, vid rusig triumffest i Babylon!¥

cJ •

^nart höres midnattsklockans dån i hvila stumt ligger Babylon.

Och uppe uti kungens slott hörs larm utaf hans följe blott.

Ty i Belzazars kungasal är fest beredd för gästers tal.

— 280 —Där sitta knektar i lysten rad, och eldigt vin kommer fröjd åstad.

När bägarne klinga vid gästers larm, den buttre Belzazar får mod i barm.

Då flammar kinden upp i glöd, och djärfhet han dricker till öfverflöd.

Och snart hans rätta hug blir spord, han gudomen hädar med syndiga ord.

Han bröstar sig stolt och hädar fräckt, och knektarnes bifall jublar käckt.

Snart återkommer en ifrig slaf som kungen nyss en befallning gaf.

En gyllne skatt på sitt hufvud han bär, från Jehovas tempel den röfvad är.

— 281 —och konungen fattar med hädisk hand den helga pokalen, fylld till rand.

I bottnen han tömmer den samma stund och ropar högt med skummande mund:

»Jehovah! Dig skänker jag spott och hån, ty, jag är konung af Babylon!»

Men knappt har orden ut han sagt

förr’n af hemlig bäfvan han grips med makt.

Det skallande skrattet stannar brådt, och dödstystnad råder i kungens slott.

Och se — och se! — på väggens rand där skymtade fram en mänskohand. —

Den skref och skref så fort den hann bokstäfver af eld — skref och försvann

— 282 —Men kungen stirrande där satt med bäfvande knän och likblek, matt.

Och knektarna med rysning kall, de sutto tysta — och glädjen var all. —

Och magierna komma — men ingen förmår att tyda den eldskrift på väggen står.

Men samma natt som den handen skref, Belzazar af knektarne dödad blef.0R SÅNGERNAS BOK. *

4T-

H|i voro barn, min flicka, två glada bytingar små; vi gömde i hönshuset ofta oss under halm och strå.

Vi härmade tuppens läten, och kommo mänskor förbi — kukeliku! — de trodde att det var hanens skri.De gamla bodar på gården vi tapetserade nätt och förde därinne tillsammans stort hus på alla sätt.

Vår grannes gamla katta kom ofta på besök: vi bockade och vi nego och hade ett fasligt stök.

Vi frågade henne artigt hur det med hälsan var fatt, — vi sedan ställt samma fråga till mången gammal katt.

Som äldre folk vi sutto och taltes förnumstigt vid, om huru allting var bättre och lugnare — på vår tid.Hur kärlek, tro och heder i världen ej finnas mer; hur dyrare kaffet blifvit, hur sällan mynt man ser! —

Men nu är det slut med leken, allt rullar på vingad sko, både pengar och värld och tider och heder, kärlek och tro!

¥

48.

^ch konung Wiswamitra, han har hvarken rast eller ro, han vill genom bot och strider förvärfva Wasichtas ko.

0 konung Wiswamitra, du borde som oxe bo

1 stallet, när så du strider och lider för en ko!

¥¥

Prolog.

0ti tafvelgallerier bilden af en väpnad man, ibland andra skilderier du rätt ofta skåda kan.

Ut till striden vill han draga — ack, men amoriner små svärd och lans från honom taga, lägga rosenbojor på.Så, i ljufva hinder fangen sitter jag med stulen frid, medan, manligt stark, så mången kämpar tidens stora strid.

*

i.

||>en veka vattenliljan ur vattnet drömmande ser, då hälsar månen stilla och ömt till henne ner.

Och blyg hon hjässan sänker mot böljorna åter ner, men då vid sina fötter den bleka drömmarn hon ser.

¥^ftlla skogens träd de klinga, alla nästen sånger bringa; men hvem leder dessa fester i den gröna skogsorkester ?

Är det väl den gråa kråka, där hon nickande hörs språka? Eller är det väl pedanten, han som gal vid småskogskanten ?

Är det storken, som flegmatisk klifver så aristokratisk, klapprande med näbben tunga, medan alla andra sjunga?

Nej! Uti mitt hjärta fången sitter han som anför sången;att han takten slår, jag känner — Amor heter han, god' vänner!

¥

3-

frukta ej att jag förråder denna kärlek för en värld, om min mun än för din skönhet tusen sånger har till gärd.

Under skogar utaf blommor ligger gömd, där jag blott vet, -denna glödande och djupa, stilla, ljufva hemlighet!

Om ur blomstren gnistor spraka se ej fara däruti:

-världen tror ej mer på lågor — .hon det tar för poesi!

¥

— 290 —|©et bref som du mig sände gör ej mitt sinne vrångt, du vill ej mer mig älska — men brefvet är för långt!

Tolf sidor, tätt fullskrifna! —

En hel roman jag ser: man skrifver ej så mycket när man ett afsked ger!

¥

5-

^©jupt i skog, i månskensglansen nyss jag såg på älfvedansen, hörde deras klockor ringa, deras horn i natten klinga.

Deras hvita fålar voro betslade med guld och forogenom luftens skumma banorr hastigt liksom vilda svanor.

Deras drottning såg jag blicka leende på mig och nicka. — Gällde det min nya låga, eller var om död det fråga?

¥

6.

^yss slöts mellan våra hjärtanr en helig allians, de slogo emot hvarandra, och skymt af split ej fanns!

Ack, blott den unga rosen som vid din barm du bar — den stackars bundsförvanten, hon sönderkramad var.

¥^ag vandrar ibland blommor och blommar själf också; jag vandrar som i drömmen, kan knappt på benen stå.

O, håll mig uppe, huldal —

Af kärleks ljufva rus . jag annars ned för dig faller — och än är det dager ljus!

¥

8.

Miksom månens afbild darrar i den vildt upprörda vågen, medan själf han, lugn och stilla vandrar öfver himlabågen —så du vandrar ock, du ljufva, lugn och säker; — i mitt hjärta är det blott din bild som darrar, därför att det häfs af smärta.

¥

|||vad drifver dig kring i förårsnatt? Du blommorna i förfäran satt, af blygsel rosorna flamma!

Violernas doft är ej mer så rik, och liljan står så blek som ett lik, och alla de sucka och stamma!

Du gamla måne, en fromsint ätt de små tillhöra! De hafva nog rätt, visst mycket illa jag gjorde!

Men kunde jag ana, jag arme, också, att de skulle stå och lyssna uppå hvad förälskad jag stjärnorna sporde?

¥

— 294 —^tjärnorna med gyllne fötter tyst i rymdens banor gå, för att icke jorden väcka där hon slumrar, mörk och grå.

Lyssnande och stum står skogen, hvarje blad ett öra är, och hur drömmande ses berget sträcka ut sin skuggarm där!

Hvilket ljud! Uti mitt hjärta klart dess genklang känner jag! — Var det hennes ljufva stämma eller näktergalens slag?

¥2®et var en gammal konung med hjässan grå, med bröstet tungt; den arma, gamla kungen tog sig ett vif så ungt.

Det var en page så fager, med lockigt hår, en eldig sven; han uppbar flöjelssläpet åt unga drottningen.

Kan du den gamla visan? den klingar ljuf och sorgefull: de fingo gå i döden allt för sin kärleks skull.

¥klarblå förårsögon ur gräset blicka opp, det är de små violer, som hviska om mitt hopp.

Jag plockar dem och tänker, och alla tankars här som suckar i mitt hjärta, strax näktergalen lär.

Ja, hvad jag tänker, sjunger han högt i nattens stund; — min hemlighet, den ljufva vet både skog och lund.

¥^,äg mig hvem en gång uren uppfann, med timindelning, minut och sekund? — Det var en frysande, sorgsen man, som satt allena i vinternatts stund och hörde små mössen knappra så kvicka, och timmermannen i väggen picka.

Men säg mig, hvem en gång kyssen uppfann?

Det var en glödande, lycklig mund;

han kysste och tänkte på intet, han,

i vårens härliga födelsestund;

men alla blommor i färgprakt logo,

och solen brann och fåglarna slogol